

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה ה' (תשפ"א)

מאמרים נבחרים משכונות המדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
מכתבם וכלשונם מותוך הספרים הקדושים

קרח

זהר המבאָר
הפֿתַּר וְהַפְּבֹד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זי"ע"א

מהדורת 'קדן טלפי ברכה'

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישרים

ירושלים - נהריה

לב החסידות ביטול

חסידות - ענווה וגדולה מכולם

יסוד החסידות של גילוי החסידות עובר כבירה התוכן בין בתי מבניו של הרה"ק רבי משולם פייביש מזכ"ר ז"ע - תלמידו המובהק של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מלושטוב ז"ע - שם הוא משוכב עיבות להיות הולך ומוסיף האדם מדעתו, כלב מלובב, לכל אשר צוה ה'.

כ"יושר דברי אמת" מתגלה החסידות והענווה הגדולה מכולם" לרצות להתבטל לאבא ולשמוח גם אם אינו מוצא רוח לעצמו, להתחסד ו"לשרוף ציפורניו אף על גב שמויק לו". ובוה בשורת הענווה, להתבטל ולהתבלל, תעלה הכל לתקון השלם.

"יושר דברי אמת"
המבואר

חוט השדרה של החסידות

ביאור נרחב | ציונים והשוואות | אלפי מראי מקומות | פיסוק וניקוד | הקדמות מופלאות | פרקי תולדות ומבוא | כותרות משנה | עימוד מרהיב עין

ארה"ב: 437-0054 (718)
אירופה: 0176-8806-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

אור הגולה לשרי לב

מרכז הזמנות:
1800-22-55-66

אוצר פניני החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

קורה

מתורתו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

שמעתי מאבי אדוני ז"ל ששמע מאביו ז"ל שאמר בשם
הבעל שם טוב הקדוש זצוקללה"ה שכל ימי השנה המה רק
השקמה לימים הקדושים. ופרש הפנה, שכל יום מימי השנה
יש בו קדשת המועדים, וכאשר השם יתברך עוזר לאדם והוא
מקדש את עצמו בקדושים ובמועדים, הוא יכול להרגיש
בכל יום קדשת היומי דאורייתא ויומי דרבנן

(מהרי"ד מבעלזא)

אוצר פניני החסידות

- א אור ישע השלם | גדל מעלת אמונת צדיקים והנסיעה לחצרותיהם ללמד מארחותיהם
- א לקוטי הלכות | צדת קרח בקשו לעצמם שם ופרסום ולא יכלו להתבטל לצדיק
- א דברי יחזקאל | ענין המטות
- ב הפארת שמואל | קרח סבר שמשלת משה רבנו רק מפח העדה אך האמת שהצדיקים כהם מפח התורה והם למעלה מהזמן והסביב
- ג בית ישראל | משלת הצדיק לפעל ושיעוהו וכן להחזיר האדם בתשובה אפלו על עונות שאין מניעם עליהם ותשובה ובפרט בשבת
- ד בכורי אביב | הציץ מסמא העינים ומטעה האדם אפלו בדבר פשוט – כדי להביאו למחלקת
- ד חשבה לטובה | הפאנה מסמאה את העינים
- ד אגרא דקלה | סימן מבהק לדעת האם פנתוה אמת לשם שמים – האם תשוקתו רבה כמו כן לשאר המצוות
- ה שלי"ה הקדוש | תוכחת מוסר עד היכן מגיע ענש המחלקות
- ה מגידי דבריו לעקב | מחקר ענין המחלקות לא מצינו בחז"ל למוד זכות על קרח
- ו פתוחי חותם | בקרח נתנוצצו רק הניצוצות הרעים משרש קון ולכן טעה
- ו דברי יואל | קרח היה אדם גדול ורצה להקדים את עולם התקון
- ו פרי צדיק | קרח טעה שפינו שצדיק נמור הוא והסתלק הציץ מלבו ביקלתו ללקת אחר נטית לבו
- ז לקוטי תורה | באור ענין מחלקת קרח ושאלתו בענין טלית שפלה תכלת על דרך הפנימיות והסוד
- ט חתו ישעיהו | אנשי שם – גדולי עולם המפרסמים על ידי שמם בלדי
- ט שפע חיים | טענת קרח היתה שיש לעבוד את הבורא בהסתר
- י מחשף הלבן | אור חשוך את משה רבנו עליו השלום באשת איש
- י הגדה שלחן הסהור | על הדגם לסמן עצמו על הקבה בהשתדלותיו מתחלה ונד סוף | מעשה ברה"ק רבי צבי הירש מיידישטויב זע"א
- יא לב שמחה | זיירות לא להיות מדי פקח
- יא מחשף הלבן | המיחה בבקשת אל תפן אל מנתחם
- יב אורח לחיים | הדקדוק בפסוק | ענותנותו של משה שלא קעס ולא חש באשר דברו עליו
- יב מחשף הלבן | ענותנותו של משה רבנו עליו השלום במעשה קרח
- יג קדשת חיו | גדי ה' לעשות שם הויף ותאנה לעבודתו
- יג טל חיים | עבודת ה' בהתלהבות ויקוד אש
- יג לקוטי שיחות | הלימוד מהפסוק לענין שליחות
- יד אמונות טהורות | באור הפסוק דרך רמז על עצה כנגד נאנה
- טו באר לחי רואי | רמזו מוסר ודרכי עבודת הבורא
- טז סקון של צדיקים | המבטל תורה מעשר לא די שהיא עני אלא גם לא יספיק ללמוד תורה בענייתו
- טז תורת אבות | הרגיל לשבת בשבת אחים וזכה לקר גם אחר פטירתו ונפעל טובה לקשמתו
- טז לקוטי אמני חיים | אספת רעים בשבת מתוך דבקות בה'
- טז אהבת שלום | דבוק חברים והתקשרותם אמת משפיעה חסדים וישועות גוף ובקש, וכן המתענג על ה' בשבת קדש בהרשת הנפש

אוצרות גאוני הדורות

- יז מצא חיים | אין לך פרענות שבאה לעולם שאין בה מחטא העגל
- יח גבורות שלמה | תלונת קרח על שלא מחה משה בפני הקמים לקניו
- יח צמח דוד | מני מלכות שונה ממנוי קהנה
- יח עוללת הבציר | ענש עון המחלקות בבקר בית שליטת מדת הדיון
- יט שם עולם | הודאת בעל דין בהקשרת הקשרת שלא כל העדה קדושים
- כ בני יצחק | משלת משה גדולה יותר מארץ ישראל
- כ שביב הנישר | ידיעת משה רבנו מתחלת הדיון מי הוא החיב ומיהו הנפאי
- כא דברי שלום | השב בתשובה נעשה כפריה חדישה
- כא ברית אבות | ענש קרח ונדרתו כנגשותיהם תחלה כדיו אמות העולם
- כא קרית ארבע – שצרי רחמים | ענש המבנה תלמיד חכם בגופו ובקמונו
- כב גבעת פנחס | השראת השכינה על משה ואתהו אף שנגעשו ישראל על דם
- כב ראש משביר | ההבדל בין עדה קהל ועם
- כב אהבת ישראל | השעם שאהרו התפלל בין המתים ובין החיים
- כב צמח דוד | נס פרחי מטה אהרן
- כג המדת ישראל | קשפרח משה אהרן נתקנו הניצוצות שפגם קרח במחלקתו
- כד יושיע ציון | אין אדם מגיני מן הנדקה
- כד שיח השדה | מחילת עונות בנתנית צדקה מן הנקה
- כד בני יצחק | עורו עיניהם של הנכנעים על ידי הצרעה
- כה משנת רבי אליעזר | עורו עיני דמו ואבירים באשר חלקו על מצות ציצית
- כה מנותח יוסף | עורו בני קרח שחלקו על אביהם
- כה יעקב סלה | עורו עיני השקל של קרח ונדרתו
- כו מעשי צדיקים | עורו עיני השקל של קרח ונדרתו
- לד יומא דהילולא
- לו ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה
- מא זוהר הקדוש | נס פרוש הכתר והכבוד

נושאים בפרשת קרח

אמונת צדיקים

אור ישע השלם

רבי אטור ישעיה מרופשיץ זיע"א

גדל מעלת אמונת צדיקים והנסיעה לחצרותיהם
ללמד מארחותיהם

ארח חיים למעלה למשפיל למען סור משאול
מטה (משלי טו כד). ראייתי רבים אומרים,
אין ישועה לנו לפע לצדיקים, זה לא היה כי
אם בדורות הראשונים שהיו משפילים ונבונים
להבין השכל שיש בנסיעתם זו, להם היו ראוי
לנסע לצדיקים, מה שאין פן אנחנו שאין אנו
מבינים שכל גדול בזה, מה לנו לפע לצדיקים,
הלא טוב לנו לישב בכתינו וללמד תורה.
אכל פיהם שוא ודברו. בעונותינו הרבים,
בדורות הללו מי שאינו נוסע לצדיקים,
איננו בכת חסידים, והוא בכלל לצים
המתלוצצים בצדיקים, המה בשאול מטה,
פקרח ועדתו שהתחיל לשחק במשה רבנו
עליו השלום ובתורתו, והלכו בליצינות
כל אותו הלילה פדאיתא בתנחומא הביאו
רש"י ז"ל, וירדו חיים שאולה המה וכל
אשר להם.

וזה שכתב שלמה המלך עליו השלום, כי
יש ארח חיים, הוא הנסיעה לצדיקים,
שהוא ארח חיים, אפלו הוא למעלה משכל
שלי, שאין לה בזה שכל גדול כמו הדורות
הראשונים, אפלו הכי טובה מאד ומאד, למען
סור משאול מטה, שעל כל פנים תסור מפת
אשר המה בשאול מטה.

תאמינו לי אחי, כי לולא היה בנופאי חסידים,
מי יודע מה שהיה עמנו, חסדי ה'
כי לא עזבנו שהעמיד לנו צדיקים אמתיים
המתפנסים אליהם עדרי צאן קדשים, אריכו

מיהם וישנותיהם בטוב ונעימים, הצדיקים
והנלוים עליהם אמן סלה:

לקוטי הלכות

רבי נתן מברסלב זיע"א

עדת קרח בקשו לעצמם שם ופרסום ולא יכלו
להתבטל לצדיק

זה שקרא הפתויב את עדת קרח אנשי שם
(טו ב), כי זה היה עקר הפגם שרצו
לעשות לעצמן שם לחלק עצמן ממשה, מחמת
גסותם שרצו שיהיה להם שם וכבוד ופרסום.
ועל פן עקר ההתקרבות לה' ותברך הוא על
ידי בחינת בטול הגאות והכבוד, שהם בחינת
שם, ולבטל עצמו וכבודו ושמו נגד שם כבוד
מלכותו, כי ענוה גדולה מכלם. וכן אי אפשר
להתקרב להצדיק והרב האמת כי אם על ידי
שמבטל שמו וכבודו בתכלית הבטול, ואז
יזכה להכלל בשם הצדיק ועל ידי זה הוא
נכלל בשם ה' (הלכות שבועות הלכה ב):

דברי יחזקאל

רבי יחזקאל משינאוה זיע"א

ענין המטות

דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה
לכית אב, מאת כל נשיאיהם לכית אבתם,
שנים עשר מטות, איש את שמו תכתב על
מטהו ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי וגו',
והנחתם באהל מועד, והיה האיש אשר אבחר
בו משהו יכרח וגו' (יז יז-יח).

קרח רצה שיהיו כלם שוים

ולכאורה קשה מה קדשה יש במטה, שצוה
הבורא ותברך שמו לקח מאתם

זו על זה. שִׁכְמוּ טַבַּע גְּדוּל הַשְּׂקָדִים, אִם יִקַּח אֶחָד מֵהַשְּׂקָדִים מִהָאֶשְׁכּוֹל שְׁגָדִילִים אִזִּי נִתְפָּרֵדָה כֹּל הַתְּכֵלֵה, כְּמוֹ כֵּן הִרְאָה לָהֶם שְׂצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַכְלִיל יַחַד בְּצַדִּיק הַדּוֹר, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁרָצָה קִרְח שֶׁכֹּלם יִהְיוּ שְׂוִים:

תפארת שמואל

רבי שמואל צבי מאלפסנדר זי"ע א

קרח סבר שמעלת משה רבנו רק מכת הערה אך האמת שהצדיקים כחם מכת התורה והם למעלה מהזמן והטבע

במדרש רבה: 'ויקח קרח בן יצהר' (טו א) הִנָּה הוּא דְכָתִיב 'אֶחָ נִפְשָׁע מִקְרִית עֹז' (משלי יח ט), זֶה קִרְח שֶׁפִּשַׁע בַּתּוֹרָה שֶׁהוּא עֹז שֶׁנֶּאֱמַר 'ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן' (תהלים כט א), 'וּמְדַבְּרִים כְּבָרִית אֲרַמּוּן' (משלי שם) שֶׁעֲשָׂה דִינָיו עִם מֹשֶׁה וְעִם הַמָּקוֹם. וְלִבְאֵר הָעֵגוּן אֵיךְ קִרְח פָּשַׁע בַּתּוֹרָה.

אולי יֵשׁ לִבְאֵר עַל פִּי דְבָרֵי הָעֲקָרִים (מאמר ד פרק כב) שֶׁחֲטָא מִי מְרִיבָה הָיָה, יַעַן שֶׁהָיוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים וְאֲנָשֵׁי מוֹפֵת הָמָּה, רְאוּי הָיָה לְדַבֵּר אֶל הַסָּלַע לְהִרְאוֹת לְיִשְׂרָאֵל כִּי הַצַּדִּיק מוֹשֵׁל עַל הַטַּבַּע וְיִגְזֹר אוֹמֵר גַּם לְאָבֶן וְיִתֵּן מַיִם, כְּדִי לְהַכְנִיס בְּלִבּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲמוּנַת צַדִּיקִים, וְהוּא הָיָה הַנְּחָבָא לְכָלִּים.

וכח הַצַּדִּיקִים יֵשׁ לָהֶם בְּאֵמַת מִכַּח קִנְשַׁת הַתּוֹרָה שֶׁבְקִרְבָּם, כִּי הַתּוֹרָה הִיא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וּמֵהַטַּבַּע, שֶׁהִיא מַתַּת אֱלֹקִים, וְהִיא נוֹתֶנֶת כַּח לְלוֹמְדֶיהָ לְשִׁנוֹת מַעֲרַכַת הַטַּבַּע וְלִשְׁדוֹד הַמַּזְלוֹת לְמַעְלָה מֵהַטַּבַּע וּמֵהַזְּמַן.

וזוה שְׁאֲמְרוּ חו"ל (זוהר ח"ג עג.) אוֹרִיתָא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְיִשְׂרָאֵל חַד, עַל יְדֵי כַח קִנְשַׁת אוֹרִיתָא שְׁלוֹמֵד לְשִׁמְהָ, בְּכַחוֹ לְהַשִּׁיג כַּח אֱלֹקוֹת לְשִׁנוֹת הַכַּל לְמַעְלָה מֵהַטַּבַּע, כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ בַּחו"ל (תענית כה.) מִי שְׁאֲמַר לְשִׁמּוֹן וְיִדְלַק הוּא

מִטָּה מִטָּה לְבֵית אָב. אֲבָל הָעֵגוּן כִּף הוּא, דְּהִנֵּה מָה רָאָה קִרְח לְחַלֵּק עַל מֹשֶׁה, הָאִם לֹא יָדַע שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ צַדִּיק גְּדוּל. אִךְ קִרְח רָצָה שְׂלֹא יִכְנָעוּ יִשְׂרָאֵל תַּחַת גְּדוּל הַדּוֹר לְהִיּוֹת רַבִּי וְתַלְמִידִים, רַק שֶׁכֹּלם יִהְיוּ שְׂוִים, שֶׁכֹּלם שָׁמְעוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה אֲנָכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ.

מעלת הצדיק בהכנעה ושפלות

אבל מִרְאשִׁית הַבְּרִיאָה הִיְתָה תְּכֵלֵת הַבְּרִיאָה שִׁיְהִיָּה גְּדוּל הַדּוֹר, שְׂוִיכַל לְהָרִים מְדַרְגּוֹת הַקְּטָנִים שֶׁהֵמָּה בְּתַכְלִית הַשְּׁפָלוּת. וּבְכַפְרָט שְׂבָאִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵמָּה עֲנוּיִם אֶל גְּדוּל הַדּוֹר, אִזִּי נִתְקַדַּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם מְאֹד, מִפְּנֵי שְׂוִאִים הָעֲנוּיִם בְּעֲצָמָם כְּשֶׁבָאִים אֶל הַצַּדִּיק הַדּוֹר, אִךְ עַל פִּי שֶׁהֵמָּה בְּעֲנוּוֹת רֹאִים שֶׁהֵמָּה צְרִיכִים לְהִיּוֹת נִכְנָעִים אֶל צַדִּיק הַדּוֹר, כִּי הוּא קְלוּלֹת כֹּלם, וְעֲנוּוֹת שְׁלָהֶם הוּא מַעֲט מְזַעִיר לְגַבִּי הָעֲנוּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק.

ולכן צִוָּה הַבּוֹרָא כֹּל עוֹלָמִים לְקַח מֵאִתָּם מִטָּה, 'מִטָּה' הוּא לְשׁוֹן הַטָּהָה [בְּלִשׁוֹן אֲשַׁנּוּ אֲבִיגַי], הִנְנוּ לְקַח מֵאִתָּם הַטָּהָה שְׁלָהֶם הַמְרָמוֹ עַל עֲנוּוֹת. וְהִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבַחַר בּוֹ מִטָּהוּ יִפְרַח, רָצָה לוֹמַר יִשְׂרָאוּ עֵין בְּעֵין כִּי הָעֲנוּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק יִזְרַח וְיֵאִיר בְּיֹתֵרוֹ. וְזֹאת הִיא כְּשֶׁהָעֲנוּיִם שֶׁהֵמָּה בְּמַדְרַגָּה הַקְּטָנָה הֵמָּה נִכְנָעִים וּבָאִים בְּאִסְפָּה יַחַד אֶל צַדִּיק הַדּוֹר.

ולזה הֵנִיחַ מֹשֶׁה רַבְּנוּ מִטּוֹתָם וּמִטָּה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מִטּוֹתָם, כְּדִי לְהִרְאוֹתָם שְׂצָרִיכִים לְהַכְלִיל בְּצַדִּיק הַדּוֹר. וְלִכֵּן כְּאֲשֶׁר רְאוּ וְהִנֵּה פִּרַח מִטָּה אַהֲרֹן, שְׁזָרַח וְהֵאִיר עֲנוּוֹת שֶׁל אַהֲרֹן יוֹתֵר מִמֶּה, וְיִרְאוּ וְיִקְחוּ אִישׁ מִטָּהוּ, רָצָה לוֹמַר הַטָּהָה שְׁלוֹ לְבַד, שֶׁכֹּל אֶחָד רָאָה בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא רַק קִצַּת עֲנוּ וְצַדִּיק הַדּוֹר גְּדוּל מִכֹּלם.

ישראל כמו השקדים שאחוזים יחד באשכול

וזוה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י וַיִּגְמַל שְׂקָדִים תְּרַגְמוֹמוּ וְכַפִּית שִׁיגִדְיוֹ, כְּמִין אֲשֶׁכְּלוֹת שְׂקָדִים יַחַד כְּפּוֹתִים

ולמד זאת ממשה רבנו עליו השלום שגזר על קרח העדר שלא מסדר הבריאה, ומדה טובה מרבה. שיכול הצדיק לגזר חיים שלא כסדר הבריאה. והתפלל ונענה, ותשב נפש הילד כו', ויחיי (מלכים א' יז כב).

ואולי הרמז בזה לענין תחית המתים, להחזיר את האדם בתשובה. כי רשעים בחייהם נקראו מתים (ברכות יח.). ויש פח לעורר את האדם לשוב בתשובה, וזה ענין תחית המתים. והרמז אולי בזה, דאיתא במדרש (פרקי דר"א פל"א), שכן הצרפתיית שהחיה אליהו היה יונה הנביא. ושם נצטוו להחזיר גוים בתשובה, ומפל שכן מדה טובה מרבה, שיכול לעורר את בני ישראל לשוב בתשובה.

ואולי גם זאת היה מכחו של משה רבנו עליו השלום, שהחזיר את בני קרח בתשובה. אף שהיה גם בן חוץ לדרך הטבע, שהיו על פתחו של גיהנם. אבל מכת הזה לשנות סדרי בראשית, פעל משה רבנו עליו השלום שהם גם בן יחזרו בתשובה, אף שהיה הרגע האחרון.

וכבוד קדשת אבי אדוני ו"ל הגיד, שפעל משה רבנו עליו השלום גם בן אז שבני ישראל יוכלו לשוב בתשובה אפלו על עונות ששורת הדין אין נותן שיחקבלו בתשובה רק בתיבתא סגי. ונשאר בכח הזה לכל הדורות.

והשבת מעורר את האדם לתשובה, תשב אגוש כו' (תהלים ז א), דכדוכה של נפש. 'תשב' אותיות 'שבת', והשבת פח, ומתנתו של משה רבנו עליו השלום. וקרח חלק על זה. ונשאר הכח לכל אדם שיכול בשבת לשוב. וי אברה נפש במוצאי שבת (שנת תשי"ט):

יאמר לחמץ ויך, וכמעשה המוכא במהרש"ל (ים של שלמה בהקדמה).

וקרח חלק על זה ואמר 'כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' (טו ד), קדשתכם הוא רק מקדשת העדה, אבל אתם מעצמכם מצד קדשת וכת התורה אין לכם תרון מפל העדה, 'וימדוע תתנשאו על קהל ה''. וישמע משה ויפל על פניו' (פסוק ד), כי בדברים כאלה הקטין מעלת פח קדשת התורה.

וזה שאמר המדרש 'אח נפשע מקרית עז' זה קרח שפשע בתורה, שהקטין מעלת פח קדשת התורה שהוא עזו של הקדוש ברוך הוא שגאמר ה' עז לעמו תמן. וזהו שאמר משה 'אם בריאה יבא ה' (פסוק ל), להתראות לעין כל פח קדשת התורה שנותנת פח ללומדיה והצדיק מושל על הטבע ויגזר אמר ויקם.

הרמז כמה שלעתיד יהיה לקרח תקון **ואולי** זהו הרמז שכתוב סופי תבות 'צדיק פתמו יפרח' זה קרח, שעל ידי זה תקן משה רבנו עליו השלום חטא מי מריבה, שהראה לעין כל כי הצדיק משל על הטבע והכניס בלבבות ישראל אמונת צדיקים ונתקן חטאו של קרח, וזה שכתבו לעתיד יהיה לקרח חבור עם משה רבנו עליו השלום, שעל ידו נראה לעין כל את פח קדשת הצדיקים לשנות מערכת הטבע:

בית ישראל

רבי ישראל מגור זיע"א

מעלת הצדיק לפעל ישועות וכן להחזיר האדם בתשובה אפלו על עונות שאין מועיל עליהם תשובה ובפרט בשבת

איתא בקול שמחה, ואם בריאה יבא ה' כו' (טו ל). שמכאן למד אליהו להחיות את בן הצרפתיית. והוא היה הראשון בדבר בזה,

גנות המחלוקת

בנורי אביב

רבי יעקב אריה מרדזימין זיע"א

היצר מסמא העינים ומטעה האדם אפלו בדבר פשוט - כדי להביאו למחלוקת

מדרש קרח (יה ח): אנו אין לנו אלא ה' אחד וכהן גדול אחד, ואתם מאתים וחמשים איש, ואתם מבקשים כהנה גדולה. פרוש, דאמר שיתבוננו שיצור רע יכול להטעות לאדם אפלו בדבר פשוט, מה שהשוטה יכול להבין, וכי הוא אמינא שיהיה כלם כהנים, ומה נפקא מנה להם של מחלוקות, שכל אחד יתבונן, אם יעשה כהן אחד, וכי במכון עלי פל הגורל להיות אני כהן, על כן יתבונן, היצור רע מסמא את עינים כדי שיהיה מחלוקות לעשות עברה, ומכסה אפלו לדבר פשוט שלא יראה שלא יפלא על הפשוט, ודו"ק:

בשעת המחלוקת היצר מכסה את עיני האדם שלא יבין אפלו דברים פשוטים שאשה מבינה - כדי שיתחזק במחלוקת

מדרש (במ"ד יה ט): אקרה לו אשתו של און בן פלת אי אהרן כהנא את תלמידו אי קרח כהנא את תלמידו. פרוש, דאקרה לו, בשלמא קרח הוא כלי גדול וראוי גם בן להיות כהן, שיש לו מח גדול וצדיק, וגם הוא משבט לוי שהם נשמות גדולות שבלאו הכי זכו להיות לויים בלויים.

כלום אדם מקנא רק חכם בחכם, וגם חושב, אי יחלק עליהם ויהיו ישראל מושכים מן השמים שהוא יהיה כהן, הוא כהן, שהוא כלי להיות כהן, אבל אתה הוא איש פשוט שאי אתה כלי לדבר גדול כזה, רק אתה תהיה תלמיד, מאי חלוק לך אי תהיה תלמיד אצל אהרן או אצל קרח.

ולמה לא נפל און בן פלת מעצמו על דבר זה. רק היצור רע מכסה מן אדם אפלו

דבר פשוט - מה שאשה נופל על שכל, היצור רע מכסה מן אדם כדי שיעטא. אף כאן היה מכסה היצור רע מן און בן פלת] כדי שיעשה מחלוקות על אהרן ועל משה, עד שאשתו לא הייתה במחלוקת וראתה:

חשבה לטובה

רבי חנוך העניף מאלקסנדר זיע"א

הנאה מסמאה את העינים

אדמו"ר זצלה"ה מפשיסחא הקשה, האף היה יכול לצעק על משה מדוע תתנשא מכל קהל ה', הא התורה מעיד עליו בעצמו ויהאיש משה ענו מאד מכל אדם (במדבר יב ג), אלא משום שהיה בעל גאה מכל קהל ה', ואמר שהוא משה, והוא הענו. מכאן יכול ללמד האף הגאון מסמא לאדם העינים, שאין רואה כלום מה שכתוב, אלא שסובר שזה הטוב נכתב עליו, ולהפוך על חברו, ודו"ק:

אגרא דכלה

רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א

סימן מבהק לדעת האם כוננו באמת לשם שמים - האם תשוקתו רבה כמו כן לשאר המצוות

הנה היצור הרע זה דרכו כל היום לפתות האדם לעשות עברות באומרו שזה מצוה, והמשפיל יתבונן על זה שהוא מתרמית היצור ומחבולותיו. והנה המחלוקת הנה היה כפי הנראה למצוה, שהיה מתאנה קרח ועדתו לעבוד עבודת כהנה כקרבנות.

והנה הסימן על זה אם הוא פאמת מצוה או אם הוא מתרמית היצור, הוא ששיבחין האדם בעצמו אם גדלה תשוקתו כל

נאָכרו, ואף על פי שאין בית דין של מעלה דן עד שיהיה בן כ', בכאן נאָכרו אף הטף, כף קשה המחלקת, כף אָמרו ור"ל (תנחומא קרח ג).

משה ואהרן התאמצו בכל כחם לעשית שלום ומזה: ילמד אדם מוסר לאַחוּ בְּשָׁלוֹם. וְכָל בַּר שָׂכַל יִלְמַד וְיִהְיֶה מִתְּלִמְיָדוֹ שֶׁל אַהֲרֹן אוֹהֵב שְׁלוֹם, כִּי הֵנָּה רוֹאֶה שְׂאֵהָרֹן לֹא דָבַר בְּזֵה הַמַּחְלָקָת, אִף שֶׁקִּרַח רָצָה לַעֲקוֹר אֶת כְּבוֹדוֹ, לֹא דָבַר מְאוּמָּה. וְכָל מִה שֶׁאַדָּם יוֹכֵל לְבַקֵּשׁ סְבוּת לְתוֹךְ הַשְּׁלוֹם וּלְכַבּוֹת אֵשׁ הַמַּחְלָקָת יַעֲשֶׂה. צֵא וּלְמַד מִמּוֹשֶׁה רַבְּנוּ עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם שֶׁהִיָּה גֹדֵל הַנְּבִיאִים וְהִיָּה מִלֵּף, וְהִלָּף בְּעֲצָמוֹ וּבְכַבּוֹדוֹ לְדַתּוֹ וְלְאַבְרָם, לְאַחַר שֶׁמְרָדוֹ בּוֹ כְּשֶׁשָּׁלַח אֶתְרֵיהֶם וְאָמְרוּ 'לֹא נַעֲלֶה', הִלָּף הוּא אֲלֵיהֶם עִם זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַכֵּל בְּשִׁבְלֵי הַשְּׁלוֹם:

מגיד דבריו ליעקב

רבי דב בעריש מבניאלא זיע"א

מחמר עניו המחלקת לא מצינו בחז"ל למוד זכות על קרח

הטעם דמצינו בגמרא (ראה שבת צו: ב"ב קיט: תוס') ד"ה אפילו בשם מדרש) דהכל מתרצים את המקושש ועוד אחרים פיוצא בזה, ולקרח לא מצינו אחד שיתרץ אותו, ואף דהיה חכם גדול כמו שכתוב בפרד"ש (תנחומא קרח ה), ומטועני ארון.

והטעם הוא, דכלם אף שהיו טועים בדעתם, ספנו את נפשם לחוד לזה לפי דעתם, אם בן לפי זה שפיר מתרצין דבנותו דהתפונן לזה ולזה, אבל קרח אף שטעה לדעתו, היה לו לספן את נפשו לכד, ומה היה לו להכניס את נפשות אחרים בזה לסכנה, מה שהם לא עמדו בדעת זה, ועל זה אין שום תרוץ לעורר מחלקת בין אנשים אחרים מה שהם לא היו בבחינה זו, על פן אין שום תרוץ עליו כלל:

כף לשאר המצות גם כן, לאותן הענינים שהם בודאי מצוה כגון ציצית ותפילין ותורה, אזי הוא טוב.

אך אם רואה שאינו משתוקק כל כף לשאר המצות, יבין לאשורו שהתשוקה הזאת שמדמה בדעתו לאותו ענין הנרצה לו למצוה, הוא מפתוי הצר להפילו במכמרת, ותחתייה תעמד הבהרת, כף קבלנו. וכשיבחין האדם זה באמת, האמת אהוב יותר ויתרחק (אפילו) מהמצוה שנדמית בדעתו, בין שמבין באמת שהוא לשם איזה פניה.

קרח שכח מדת האמת של יעקב ולכן נטה מהאמת

והנה אלו התחס עצמו קרח ועדתו עם יעקב שמדתו אמ"ת פנ"ל, אז היה משים מדת האמת לנגד עצמו, היה מתבונן באמת שאין פונתו למצוה רק לשם כבוד ופניה. וזהו י"קח קרח בן יצחק וכו' – שלקח לעצמו רק היחוס עד לר"י (שהיה חסיד שבחסידים), מזה שפט שצריך לרדף אחר המצות הגם על מה שלא נצטווה, ושכח עקר היחוס שהוא יעקב שמדתו אמת וכנ"ל. וכן דתן ואבירם ואון בן פלג לא התחסו רק עד ראובן, ושכחו גם כן שהם בני יעקב, ונדמה להם שעושים לשם שמים לעבוד עבודתו יתברך שמו בכהנה גדולה בקרבנות וקטרת:

של"ה הקדוש

רבי ישעיה הלוי הורוויץ זיע"א

תוכחת מוסר עד היכן מגיע ענש המחלקת

ממחלקת של קרח יש לקח מוסר עד היכן גדל ענש של מחלקת, ראה מה עלתה לקרח ענש הנמרץ, ולא הועיל שלשלת יוחסין שצאזאו ממנו, וגם הוא בעצמו היה שר וגדול בישראל לולי חטא המחלקת, והיה מנושאי הארון. גם דתן ואבירם וטפם כלם

פְּרַשְׁת קַרְח

וַיִּקַּח קַרְח וְגו' (טו א)

פְּתוּחֵי חוֹתֵם

רבי יעקב אביהצירא זיע"א

בקרחה נתנוצצו רק הניצוצות הרעים משרש קין וזכו טעה

אִפְשָׁר לְרַמֵּז מַה שֶּׁכָּתַב רַבְנּוּ הָאָר"י ו"ל

(שער הפסוקים בפרשתו), דְקַרְח נִכְנַס בּו חֶלֶק הָרַע שֶׁל קִין, וּבּו נִתְגַּאֵה וְעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה, וְכָל דּוֹר הַמְדַבֵּר הָיוּ מְנִיּוּצוֹת הַכֹּל, וְנִתְקַנּוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבְנּוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁשָּׂרְשׁוּ מִהַכֹּל, וְקַרְח בִּינּוּ שְׁנִיתָנוּצֵץ בּו גִּיּוּצוֹת מִקִּין, בְּזֶה בָּא לִידֵי טְעוֹת וְנִתְלַבֵּשׁ בְּגַאֲוָה, עָלָה בְדַעְתּוֹ מֵאֲחַר שְׁנִיּוּצֵי הַכֹּל כִּכָּר נִתְקַנּוּ צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן תְּקוּן לְנִיּוּצֵי קִין.

וְכִינּוּן שָׁבוּ תַחֲלָה נִכְנְסוּ גִיּוּצֵי קִין סִבַּר שֶׁלּו רְאוּיָה הַגְדֵּלָה, לְפִיכֶף חִמַּד הַגְדֵּלָה וְהִכְבֹּד, וְנִכְנַס בְּעֵבִי הַקּוֹרֵה לְחֶלֶק עַל מֹשֶׁה רַבְנּוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְלֹא יָדַע כִּי בִנְפֹשׁוֹ הוּא, כִּי לֹא נִכְנְסוּ בּו רַק הַנִּיּוּצוֹת הָרָעִים שֶׁל קִין שְׂמוּסִיפִים לוֹ טְמֵאָה עַל טְמֵאָתוֹ.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר וַיִּקַּח קַרְח, קַרְח רְאֵשִׁי תְבוֹת חֵלֶק ר'ע קִין, פְּלוֹמֵר מַה לְקַח קַרְח, הַחֶלֶק הָרַע שֶׁבָּקֵץ הוּא שֶׁלְקַח וְהוּא שֶׁגֵּרַם לוֹ לְמַרְד בְּמֹשֶׁה רַבְנּוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וּבַתּוֹרָה. וְקָרִי גַם כֵּן בּוּיֻקַח וְיֻקַּח, דְּהִינּוּ וַי עַל קַרְח שֶׁלְקַח הַחֶלֶק הָרַע שֶׁל קִין:

דְּבָרֵי יוֹאֵל

רבי יואל מסאטמר זיע"א

קרחה היה אדם גדול ורצה להקדים את עולם התקון

הִנֵּה הָאָמַת שֶׁקַרְח הָיָה אִישׁ גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ וְעוֹבֵד ה', וְגַם בְּעַל רוּחַ הַקִּדְשׁ אֲמַתִּי,

וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַש"י שֶׁלְשַׁלַּת גְּדוּלָה יוֹצֵאָה מִמֶּנּוּ שְׂמוּאֵל שֶׁשָּׁקוּל כְּנֶגֶד מֹשֶׁה. וְהָאָר"י הַקְדוֹשׁ כָּתַב שֶׁקַרְח רָאָה מַה שֶׁיְהִיָּה לְעַתִּיד, שֶׁבְּאָמַת יְהִיָּה הוּא כֹהֵן לְעַתִּיד לְבָא, וְכִּשְׁחֹשֵׁב לְהַקְדִּים הַזְּמַן שֶׁל עוֹלָם הַתְּקוּן בְּיָמָיו, וְזֶה הָיָה טְעוּתוֹ שֶׁל קַרְח.

עובדא מהישמח משה זיע"א

וְעוֹבְדָא יָדַעְנָא שְׂאָדוּנֵי אָבִי יִקְנִי הֵיִיטֵב לֵב זֶלֶה"ה שְׂמַע מִזְּקֵנוּ הֵיִשְׂמַח מֹשֶׁה זֶלֶה"ה שֶׁאָמַר לוֹ שֶׁהוּא נִתְגַּלְגַּל בְּעוֹלָם הַזֶּה פְּעַם הַשְּׁלִישִׁית, פְּעַם אַחַת הָיָה בְּדוֹר הַמְדַבֵּר, וְאָמַר שֶׁכָּל רְאֵשִׁי סְנֵהֲדָאוֹת עֲמָדוֹ בְּשִׁטְתּוֹ שֶׁל קַרְח וְרַק הֶמוֹן עִם הָיָה עִם מֹשֶׁה רַבְנּוּ.

וּשְׂאֵל אוֹתוֹ הֵיִיטֵב לֵב, בְּאִיזָה צַד עֲמַד הוּא ו"ל. הַשִּׁיב, שֶׁהוּא עֲמַד בְּפָנָי עֲצָמוֹ, לֹא עִם מֹשֶׁה וְלֹא עִם קַרְח. שְׂאֵלוֹ הֵיִיטֵב לֵב, הֵיִתְקַן לַעֲשׂוֹת כִּף נֶגֶד מֹשֶׁה רַבְנּוּ. הַשִּׁיבוּ, שֶׁאֲתָה לֹא הֵיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת קַרְח, אֵלּוֹ הֵיִיתָ מְכִיר אוֹתוֹ לֹא הֵיִיתָ שׂוֹאֵל כִּף, עַד כָּאֵן:

וַיִּקַּח קַרְח בֶּן יִצְהָר בֶּן קַהַת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאָבִיהֶם

בְּנֵי לֵוִי וְאוֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּכֵן (טו א)

פְּרֵי צִדִּיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

קרחה טעה שכינו שצדיק נמור הוא והסתלק היצור מלבו ביכלתו ללכת אחר נטיות לבו

וַיִּקַּח קַרְח וְגו'. בְּמַדְרֵשׁ רַבָּה (במד"ר יח טז): דָּבָר אַחֵר, וַיִּחַלֵּק וַיִּקְבְּץ וַיְדַבֵּר וַיִּצְו קַרְח אֵינּוֹ אוֹמֵר, אֲלֵא וַיִּקַּח, מַה לְקַח, לֹא כְלוּם לְקַח, אֲלֵא לְבוֹ נְטוּלוֹ, אָמַר הַכְּתוּב מַה יִּקְטֹף לְכֶף וְגו' (איוב טו יב). בָּא לְיִשְׁבַּח לְשׁוֹן וַיִּקַּח קַרְח'. וּבְזֵהר הַקְדוֹשׁ (ח"ג קעו.) גַּם כֵּן

והלבישן טליתות שכלן תכלת כאו ועמדו לפני משה, אמרו לו טלית שכלה של תכלת חיבת בציצית או פטורה, אמר להם חיבת, התחילו לשחוק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחר של תכלת פוטרה זו שכלה תכלת לא תפטר את עצמה, רש"י (טז א)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

באור ענין מחלקת קרח ושאלתו בענין טלית שכלה תכלת על דרך הפנימיות והסוד

ענין מחלקת קרח וטעותו. אמר קרח טלית שכלה תכלת כו', ובכתבי האר"י ל"ל מבאר דנתקנא קרח על זקן אהרן כו', והכל ענין אחד. כי הנה ענין כהן גדול נקרא שושבינא דמטרוניתא שהוא המעלה נשמות ישראל במקורם באור אין סוף ברוך הוא, והנינו על ידי שממשיך להם אהבה רבה.

וזהו ענין דיקנא דכהנא רבא, וכמו שנגאמר 'כשממן הטוב כו' זקן אהרן שיורד על פי מדותיו' (תהלים קלג ב), דהנינו שנגמשך ויורד על דו מבחינת מדותיו של הקדוש ברוך הוא שהוא אהבה רבה מבחינת רוב חסד.

ולפיכך נמשך דוקא על ידי זקן אהרן, בחינת שערות, שלהיותו מלמעלה מסדר ההשתלשלות על כן אי אפשר להיות נמשך כי אם על ידי בחינת שערות דוקא על דרך משל, מה שאין כן האהבה הנוגדת ונגמשת רק מהשכל שהוא בבחינת השתלשלות.

וזהו ענין זקן אהרן שיורד על פי מדותיו כו', רוצה לומר המדות שלמעלה מההשגה כו'. וזהו גם כן ענין חוטי הציצית תכלת ולכן דחילו ורחימו עילאין כו'. אף בלויים נאמר 'והעבירו תער', כי מפני שהלויים הם מסטרא דשמאלא, מבחינת גבורות, על כן אדרבה צריך שלא יצא מהם ההמשכה עוד בבחינת שערות וצמצומים.

דקדק, מאי ויקח, נסיב עיטא בישא לגרמיה וכו'.

אך הפתוב הקדים סבת מחלקת קרח, וזה שנגאמר ויקח קרח, שהסבה היה מפני שקרח אדם גדול היה, וכמו שאיתא במדרש רבה (במד"ר יח א) חכם גדול היה ומטועני הארון וכו', ואף במחלקתו איתא במדרש רבה (שם יח יז) 'אשר יחדיו נמתיק סוד' (תהלים נה טו) אהרן וקרח שניהם שוין וכו', וכן כתיב ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי וגו' (טז א) ואיתא במדרש רבה (שם יח ט) לפי שהיה גדול שבשבטו נעשו אחיו טפלים לו וכו'.

אך טעותו היתה, מפני שיך בנפשו שצדיק גמור הוא וכבר לבו חלל בקרבו ואתפני יצר הרע מלביה וכו', וכיון שראה קרח שלבו מנעצתו לחלק על משה והוא ידע בנפשו שלבו שלם לפני בוראו, היה סבור שבודאי הוא עצת ה' וכך צריך להיות. וזה שנגאמר ויקח קרח – נסיב עיטא בישא לגרמיה ומייתי קרא מ'ה יקחך לך', שלבו נטלו ועצת לבו הטעתו לחלק.

אבל האמת הוא שכל זמן שיש מציאות לרע באמות העולם אין רשאי להאמין בעצמו, שעדין יוכל להיות שהוא עצת היצר הרע, שהרי אדם הראשון היה בגן עדן ושם היה יכול היצר הרע לכנס ולפתותו. וכן במתן תורה דכתיב 'אני אמתני אלהים אתם' (תהלים כב ו) דלא הוו מייתי (כמ"ש ע"ז ה). והוא שטן הוא מלאך המנות הוא יצר הרע (כמ"ש ב"ב טז). מפל מקום אחר כף שלט בהם היצר הרע:

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני לוי ואוון בן פלת בני ראובן (מה עשה, עמד ונכנס ר"ג ראשי סנהדראות רבן משכט ראובן שכניו והם אליצור בן שדיאור וחכריו וכיוצא בו וכו',

למטה. וכמאמר אם רץ לבך שוב לאחד, ולא די בבחינת רצוא לבד שזהו בחינת לויים כו', וכדי שיהיה ההמשכה והגלוי למטה בבחינת אור פנימי מלמעלה מהשפלתו הוא דוקא על ידי החוטין שהם המשכת אורות אל הלב בבחינת פנימיים.

ואף על פי שהחוטין הם בחינת צמצום, הרי כך היא המדה, שלחיות המשכה עליונה מלמעלה מסדר ההשפלתו בבחינת פנימיות אי אפשר כי אם על ידי שערות וחוטין כו', ואם לאו לא ימשך כלל בבחינת המשכה וגלוי למטה וישאר בבחינת העלם ובבחינת מקיף לבד. והעקר הוא שימשך בבחינת גלוי והינו על ידי חוטי הציצית דוקא.

ולכן אין בהטלית שום קדשה כלל ומתר להשפמש בו דברי חול, מה שאין פן בציצית. אף שהטלית רומז להמקיף שגדולה מעלתו במאד מאד על קדשת הציצית שהן נימין ואור פנימי הנמשכים ממנו כמו שכתבתי לעיל, מפל מקום היא הנותנת, שמפני גדל מעלתו שהוא אור גדול לאין קץ ממש על פן אין יכולה המשכה זו להתגלות למטה כלל להתלבש בטלית הגשמית.

אבל הציצית, לפי שהם מבחינת נימין ואור פנימי הנמשכים ממנו על ידי צמצום בבחינת שערות, לבד יוכלו להתלבש ממש בציצית הגשמיים. ולכן אפלו טלית שפלה תכלת, ותכלת דומה לים הוא ים החכמה, וים דומה לרקיע שהוא בחינת מקיף, אף על פי כן חייב בחוטי ציצית דתכלת שהם נימין ואור פנימי הנמשך משם שיאירו ללב בבחינת פנימית, כי האומר אין לי אלא תורה אפלו תורה אין לו, וצריך להמשיך וראה ואהבה מלמעלה על ידי הציצית שהם השערות כו':

וזה היה קנאתו על אהרן שהוא בחינת שושבינא דמטרוניתא, שמבחינת זקן אהרן ושערות דכהנים נמשך קדשה עליונה, המשכת אהבה וראה לנשמות ישראל, ובלויים אדרבה 'והעבירו תער כו'' (במדבר ח ט), שאין מהם המשכת בחינה זו. ומפני שלא היה אצלו בחינת המשכה זו על פן חלק עליו על זה, ואמר שאין נצרך כלל לבחינת שערות וחוטי דציצית, שהשערות וחוטין הוא ההמשכה בבחינת צמצום.

ולכן שאל טלית שפלה תכלת כו'. פרוש, שהוא אמר שהעקר הוא התכלת, כי תכלת הוא גם פן בחינת גבורות פנ"ל, אביל ופצי כו' (וזה ח"ג קעה). ואמר שהעקר הוא הטלית שפלה תכלת, דהינו המקיף שהוא המסמא עיני החיצונים, ושהוא פטור מן הציצית שהם החוטין והשערות הממשיכים האורות בבחינת פנימיים.

ואמר שאין צריך כלל להמשכה זו, כי הרי המקיף עצמו גבוה יותר מהחוטין ואור פנימי הנמשכים ממנו, ואיך יתכן שבהטלית והמקיף עצמו לא יהיה המצוה כי אם רק כאשר נמשך ממנו חוטין שהם רק המשכה מצמצמת לגבי המקיף עצמו כו'.

והיתה פונתו שבוהו יחלק גם פן על פהנת אהרן, דכשם שאין צריך לחוטי הציצית כמו פן אין צריך לבחינת ההמשכה הנמשך דוקא על ידי השערות, ולכן יוכל הוא גם פן להיות פהו גדול, אף על פי שבלויים אי אפשר להיות המשכת קדשה עליונה מבחינת שערות מטעם הנ"ל, הרי אמר טלית שפלה תכלת אינו צריך כלל לחוטין.

והשיב לו משה רבנו עליו השלום כי אפלו טלית שפלה תכלת צריך וחיב דוקא לעשות חוטין. יען כי עקר סוד התורה ומצות הוא להמשיך גלוי אור אין סוף ברוך הוא

על גביהן, כי בכל עת שמזכירין שמו לטובה
יודעין ממי מדברין:

**ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב
לכם כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' (טו א)**

שפע חיים

רבי מויתאל יהודה מצאנו זיע"א

טענת קרה היתה שיש לעבוד את הכורא
בהסתר

יש לפרש טענתו של קרח על משה רבנו
עליו השלום, כי כל העדה כלם קדשים
ובתוכם ה' – בהסתר והצנע לכת, ומדוע
תתנשאו על קהל ה' – לעשות כל מעשיכם
בפרסום להתגדל ולהתיהר.

והשיבן משה רבנו עליו השלום 'בקר וידע
ה' את אשר לו וגו' (פסוק ה) –
כלומר אין הדבר תלוי אם עובדים בסתר או
בגלוי, כי לפניו לבדו נגלו כל תעלמות לב,
יתכן להיות אדם שיושב מאחורי בית המדרש
ובתוכו הוא מלא גאון וחצפה.

עבודה בהסתר סכנה לחנוך הבנים

ועל זה צריכים למוד מפי סופרים וצדיקים
לדעת דרוך האמת לעבוד את השם ותברוך
באפן שידרוך גם ביתו אחריו ללכת בדרך
ה', כשיראו את אביהם דבוק בתורה ואינו שח
שיחה בטלה גם הם תגדלו להיות תלמידי
חכמים, ואם תחפש ויעשה עצמו כעם הארץ גם
בניו משכנו אחר מראה צניקה ליבטל התורה:

**ויאמר אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים
ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טו א)**

ויקמו לפני משה ואנשים מכני ישראל חמשים
ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם (טו ב)

חתן ישעיה

רבי ישראל אברהם אלטר אב"ד עדלין זיע"א (תמו
רבי ישעיה מקערעסטיר זיע"א)

'אנשי שם' – גדולי עולם המפרסמים על ידי
שםם בלבד

קראי מועד אנשי שם. על דרך שמצינו (תוספתא
דריות ג ד) גדול מרבן שמו, הינו שמי
שנתפרסם בשמו הוא יותר גדול ממי שנתפרסם
על שם מלוכה שלו, על דרך שאומרים 'רב
דעיר פלונית', מלך דמדניה פלונית', זה אינו
מפרסם כל כך, כי לאחר ימיו שיש בעיר
הזאת רב אחר ובמדניה זו מלך אחר אין
זוכרין שמו הראשון, וכשאומרים מלך או כהן
או רב דעיר פלונית אין נזכר בזה מאיזה מלך,
או רב שהיה בעיר פלונית.

אבל מי שנתפרסם בשמו ממש למשל, כמו
שאומרים על כבוד קדשת מורי חמי
הרב הצדיק המפרסם בשמו 'מרן רבי ישע'לי
מקערעסטיר וצללה"ה' וכדומה, 'הרב הצדיק
המפרסם רבי הערצקע מראצפערט וצללה"ה',
או כשמזכירין שמו יודעין ממי מדברים ושמו
נזכר בכל עת לברכה. וזה גדול מרבן שמו,
שגדול מי שנתפרסם בשמו ממש שנתפרסם
בשם רב דקהל פלוני, וזה קראי מועד אנשי
שם, שנתפרסמו בשםם לטובה.

באר המשנה וכתור שם טוב עולה על גביהן

ובזה אפשר לפרש המשנה באבות (פ"ד מ"ג)
רבי שמעון אומר שלשה כתרים הם,
'כתור תורה' דהינו רבנות, 'וכתור כהנה וכתור
מלכות' – שנתפרסם על הרבנות או על כהונה
והמלוכה שלו, 'וכתור שם טוב עולה על גביהן',
דמי שנתפרסם בשמו ממש לטובה זה עולה

מחשף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

איך חשדו את משה רבנו עליו השלום באשת איש

ויקחלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'. איתא במדרש (במדב"ר י"ח, סנהדרין קי.) מלמד שחשדוהו מאשת איש.

והוא תמוה, מהיכא תיתי שפעלה על דעתם סבךא זו, והם יודעים נאמנה שהקדוש ברוך הוא מדבר עמו פה אל פה, וכל עדת בני ישראל על פיו יחנו ועל פיו יסעו, ויחשדוהו באשת איש. ותו, הרי אומרים בפיהם כי כל העדה כלם קדשים וכתובם ה', והיכי סליק אדעתיהו דמשה רבנו עליו השלום חס ושלום יהיה גרוע מכל העדה, זה דבר דלא אפשר.

לא על אשת איש ממש חשדוהו

ואפשר לפרש על פי מה שכתבנו בפרשה שעברך (ריש פרשת שלח), שכתב רבנו זלה"ה בשם רבי קלונימוס זכרונו לברכה בענין ותדבר מרים ואהרן במלשה' (לעיל יב א), דכיון ששמעו מרים ואהרן נבואת אלדד ומידר שהיו מתנבאים שמשה ימות ויהושע יכניס ישראל לארץ, אמרו זה הדבר ארע לו על פי לקח אשה כושית בארץ כוש, ומשום האי גריעותא דאית ביה גזר עליו הקדוש ברוך הוא שלא יפגש לארץ.

וזה הדבר בעצמו סברו קרח ועדתו, שאמרו מנבואת אלדד ומידד נתבאר דמשה אינו ראוי לפגש לארץ, וטעמא משום דלקח אשה הכושית דזה גרעון גדול, אם פן מאחר דיש בו גרעון הזה, מה שאהרן נטל הפהנה לא בצווי ה' יתברך רק משה מעצמו נתנה לו. ואף על גב דמרים לקחה בצרעת על ענין זה, ישעים הללו ראו ולא לקחו מוסר, ותפסו בסבךא זו קרח ועדתו, דמניעת משה רבנו

עליו השלום מלפגש לארץ היא לגריעותא מדהצרכו אלדד ומידד להתנבא בזה.

וזהו פונתם בפסוק שאמרו כי כל העדה כלם קדשים, כל העדה' גימטריא' אלו אלדד מידד, דהכי קאמרי, מאחר ד'העדה קדשים' ונתנבאו אלדד ומידד דמשה ימות ולא יכניס ישראל לארץ, דבר פשוט הוא דלגריעותא, והטעם משום דלקח האשה הכושית. ולזה קראו רבותינו זכרונו לברכה 'אשת איש', והיא הכושית, 'אשת איש' גימטריא' על פי לקח הכושית' עם התבות, וזהו שחשדוהו מאשת איש:

הגדה שלחן הטהור

רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א

על האדם לסמך עצמו על הקב"ה בהשתרלויותיו מתחלה ועד סוף | מעשה בהרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א

מוכא בפסוק היקלי שן ממר אבי הגאון צדיק יסוד עולם ו"ל – שהוא היה תלמידו של הגאון בעל ישועות יעקב ו"ל לא מש מאהלו של תורה:

פעם אחת הייתה אספה לתקנת הקהל ונאספו שמה הפעלי בתים, ובעת הזאת לא היה הגאון בעל ישועות יעקב בביתו, שהלך על ברית מילה, והמתינו שם הפעלי בתים בבית החיצונה עד יבוא הרב לביתו.

בין כך בא גם הרב הצדיק רבי צבי ו"ל מזידיטשוב כקכ"ה לבית הרב הגאון בעל ישועות יעקב, כי אהבת נפש אהבו זה את זה. ועדין הרב בעל ישועות יעקב לא היה בביתו, וישב לו הרב מזידיטשוב בין הפעלי בתים, ושמע שהפעלי בתים מספרים זה עם זה – האדם צריך לעשות וזה גם הוא בעזרו.

ויחזר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל

מנחתם (טז טו)

מחטף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זי"ע א

תמיהה בכקשת אל תפן אל מנחתם

יש לְדַקְדַק, מֵהֵיכָא תִּיתִי וְתִסַּק אֲדַעְתִּין שִׁיפִין ה' אֵל מִנְחָתָם עַד שִׁיאֲמַר לוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם אֵל תִּפְּן אֵל מִנְחָתָם. וְאִם יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה וְדַאי שִׁיפִין ה' אֵל מִנְחָתָם, דְּיִדּוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִיבִים, וּמֹשֶׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם הָיָה מִבְּקֵשׁ שִׁישׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה.

בקשת משה רבנו עליו השלום שלא יזכור

להם י"ג מדות

ויש לְיָשׁוּב עַל פִּי מַה שֶּׁפָּרַשׁ רַש"י זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה (לעיל י"ד י"ח), דְּכִשְׁעֵלָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם לְמָרוֹם מִצְאוּ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהָיָה כּוֹתֵב ה' אֶרְךָ אֲפִים, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, לְצַדִּיקִים. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶף לְרַשְׁעִים. אָמַר לוֹ רַשְׁעִים יֵאבְדוּ, אָמַר לוֹ חֲיִיד שְׂתַעֲמַד עַל דְּבַר זֶה, וְכִשְׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל פְּתַח מֹשֶׁה בְּאַרְךָ אֲפִים, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהָלֵא אֲמַרְתָּ לִי לְצַדִּיקִים, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה וְהָלֵא אֲמַרְתָּ לִי אֶף לְרַשְׁעִים. וְדִכְרַךְ מִלְּבַנּוּ הוּא הָאֲמַת וְהַקִּים לְעַד, וּמִיד 'וַיִּנְחָם ה'' (שמות לב י"ד).

ועוד אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם שְׂבִרִית כְּרוּתָה לְשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שְׂאִינָן חוֹזְרוֹת רִיבָם (ראש השנה

י"ז). וְעַל זֶה נִתְבָּרַא מֹשֶׁה וְאָמַר אֵל תִּפְּן אֵל מִנְחָתָם, לֹא תִזְכּוּר לָהֶם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת וְתִהְיֶה אֶרְךָ אֲפִים לָהֶם:

ויען הָרַב וַיֹּאמֶר: זֶה הָיָה דַעְתּוֹ שֶׁל קִרַח שֶׁאָמַר 'כָּל הַעֲדָה כָּלֶם קִדְשִׁים' מֵעֲצָמָם 'וּבְתוֹכָם' גַּם ה'' הוּא בְּיַנְיָהֶם לְעֲזָרָה 'וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהֲל ה'', שֶׁה' הוּא עַל הַקְהָל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל.

לזה אָמַר הַכְּתוּב שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָאָדָם מִהַכֹּת הַטְּפָשִׁים הָאֵלוּ, אֶף יַעֲשֶׂה עֲצָמוֹ טַפַּל וְה' הוּא הַעוֹשֶׂה הַכֹּל מֵרֹאשׁ עַד סוּף. זֶה הוּא פְּרוּשׁ שֶׁל 'אֲנִי מֵאֲמִין שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא רֹאשׁוֹן מִהַתְחַלַּת הַמַּעֲשֶׂה 'וְהוּא אַחֲרוֹן' עַד סוּף הַמַּעֲשֶׂה (הגדה שולחן הטהור – רבי בן ציון גאסענבויער זצ"ל):

ותנו כהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מחזר והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש רב לכם בני לוי (טז ז)

לב שמחה

רבי שמחה בונם מגור זי"ע א

זהירות לא להיות מדי פקח

בתפלת חֲנִיָּה וְנִתְתָּ לְאַמְתָּךְ זֶרַע אֲנָשִׁים וְגו' (שמואל א' א י"א), וּבְגִמְרָא (ברכות לא:): זֶרַע שְׂמֻבְלַע בֵּין אֲנָשִׁים וְכוּ' וְלֹא חֲכָם וְלֹא טַפֵּשׁ, וְהַגִּיד כְּבוֹד קִדְשַׁת אֲבִי אֲדוֹנֵי מוֹרֵי ז"ל שֶׁחֲנִיָּה בִקְשָׁה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא חֲכָם יוֹתֵר מְדִי, מִשׁוּם שֶׁרָצָתָה שֶׁזִּקְנָנוּ קִרַח נִכְשַׁל בְּגִלְל חֲכָמָתוֹ וְעִשְׂוִירוֹתוֹ הַמְּפַלְגָת, חֲכָם מְדַאי וְעִשְׂוִיר מְדַאי אֵינוֹ טוֹב.

ויש לְבָאָר וְקִרַח שֶׁפָּקַח הָיָה מֶה רָאָה לְשִׁטּוֹת הַזו' (רש"י טז ז), זוֹ הַשְּׁטוֹת שֶׁלֹּא הֵלֶךְ לְהִנְעֵץ בְּשׁוּם אָדָם, וְהָרִי אָמְרוּ ז"ל (אבות פ"ד מ"א) אֵיזְהוּ חֲכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם, קִרַח הַחֲזִיק עֲצָמוֹ פָּקַח יוֹתֵר מְדַאי, וּפְקָחוֹתוֹ הָיְתָה בְּעוֹבְרָיו:

בגדלות.

ואמר אליהם, אתה והם ואהרן מחר – כלומר זו המחשבה עם אהרן תסיחו מדעתכם וזה יהיה ביום מחר, וכעת תסיחו דעת מזה ותוכלו לקרב ולדבק אל השם ותברך ואז ממילא יהיה בטל המחלוקת:

וקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני ה' (טז יז)

מחטף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זי"ע א' ענותותו של משה רבנו עליו השלום כמעשה קרח

תשייתמו כתנור אש לעת פניך ה' באפו וכלעם ותאכלם אש (תהלים כא ז). זה מדבר על קרח ועדתו על הבלועים ועל השרופים, ובא להגיד ענותותו של משה רבנו עליו השלום, שכל הנקמות שנעשו בקרח ועדתו לא תלה שום דבר בכחו רק תלה הכל במאמרו ותברך.

בתחלה אמר להם שיקחו איש מחתתו מאתם ויחמשים איש וקרח ואהרן, והאיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש (פסוק ז) והשאר יאבדו, והיה יכול משה רבנו עליו השלום באותה שעה לגזר [על] האש שתצא ותאכלם ובלא הקרבת המחטות, וגם בזה יודו בני ישראל ויכירו וידעו כי האמת עם משה רבנו עליו השלום והרשעים האלה מזידים וחסאים ופושעים. והוא עליו השלום היה מאריך אפו ואומר אולי ישוּבו, ותולה הדבר בידו ותברך:

וזה בא לרמז פאן, 'תשייתמו כתנור אש', דהינו, אף על גב דבאותה שעה היה כח בידך לומר לה' שתצא אש ותאכלם מיד, לא עשית פן, רק היית מעבב הדבר ודחית

ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני ה' אתה והם ואהרן מחר (טז טז)

ארח לחיים

רבי אברהם חיים מזלוטשוב זי"ע א' הדקדוק בפסוק | ענותותו של משה שלא כעס ולא חש כאשר דברו עליו

הקשה באור החיים דהוי ליה למימר אתה וכל עדתך ואהרן מחר, ולא היה צריך לחזר ולומר 'אתה והם'. ונראה דמצלת משה שכתבה התורה גבי 'ותדבר מרים ואהרן במשה' (במדבר יב א) כתיב תכף ומיד 'והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה' (פסוק ג ט), נראה דבא להשמיענו שאף על פי שדברה עליו לא היה כועס כלל ולא היה מרגיש בדבר.

ענותותו של משה היתה מחמת קרבתו אל גדלות ה' בכל עת

וענין שפלות של משה, אמר הרב הגדול בוצינא קדישא מורנו הרב רבי דב בער זצלה"ה, מפני שהיה תמיד דבוק בהשם ותברך, ומחמת יראת ה' ודבקות היה פאן ואינו מרגיש כלל לשמדרין עליו, כי היה כמעט בטל מחמת שהיה רואה תמיד גדלות הבורא ותברך שמו, ואמר על פי משל, מי שהוא אצל מלך מחמת שרואה גדלות המלך נופל עליו יראתו ואינו מרגיש כלל אם מדברין לו נגד כבודו כי הוא בטל אז, עד פאן דבריו ודברי פי חכם חן.

'אתה וכל עדתך היו לפני ה' – משה רבנו יעז לקרח שיתקרב אל הקב"ה וממילא לא חוש לעניני כבוד

וזהו שאמר משה לקרח שהיה חפץ בגדלות הוא וכל עדתו, אמר עליהם אתה וכל עדתך היו לפני ה', תראו שתקרבו עצמכם לפני ה', ומחמת שתראו גדלתו ותברך: פל עליכם יראתו הגדולה ותהיה פאן ולא תרגישו כלל אף בפחיתות הכבוד, ופשיטא שלא תרצו

וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש (יה ט)

טל חיים

רבי חיים מאטיניא זיע"א

עבודת ה' בהתלהבות ויקוד אש

וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש. ויש לבאר על דרך זה, ודהנה כל עבודת האדם הן בתורה ובתפלה, והן בעשיות המצוות צריכים לעשותן ברחילו ורחימו, ואם לאו לא פרחית לעלא, ומהפכה על זה הוא מהאש, הינו אם תהיה העבודה בהתלהבות ולא בעצלתיים ובקריירות.

ועל זה ירמו הכתוב, וזה יהיה לך מקדש הקדשים, הינו המבטח לדעת זאת הוא מן האש – אם העבודה היא בהתלהבות אז תדע פי קדוש הוא:

מן תרימו גם אתם תרומת ה' (יה כח)

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

הלימוד מהפסוק לעגן שליחות

ממה שנאמר גבי חיוב הפרשת תרומה 'בן תרימו גם אתם תרומת ה'' למדו חז"ל (גיטין כג:) 'גם אתם, מה אתם בני ברית אף שלוחכם (ד' גם אתם (בא) לרבות את השליח') בני ברית, שאין שליחות לנכרי.

חקירת הגר"י ענגיל: שלושה צדדים בעגן שלוחו של אדם כמותו

והנה ידועה התקירה בעגן השליחות, דשלוחו של אדם כמותו, שיש לבארו בכמה אפנים (ראה לקח טוב להר"י ענגל כלל א בארוכה (והביא ראיות לכל הצדדים):

אותם ואמרת (פסוק ה) 'בקר ידע ה' את אשר לו. ודומה זה למי שרצה לשרף אדם שנתחייב שרפה והיה תנור מוכן מסק אש להכה, ולא רצה לשרפו בו מרב רחמנותו, אמר שמה לשוב, וצוה להסיק תנור אחר מחדש שבו ישרף האיש המחייב שרפה, וכלי עלמא ידעו שפונתו לטובה, שמה ביני ביני שיהיה ראוי שתנור לשרף, יחזר המחייב.

וזהו 'תשיתמו כתנור', ודיינו עשית להם עכבה לשרפתם, דומיא ותנור שרצה להסיק מחדש צריך עכבה להסקתו, כך עשית להם דחיה עד בקר. 'לעת פניך', ודיינו בעת שהקעיסוד פעם גדול, והיה כח בדרך באותה שעה לשרפם מיד והאמת עמך, אפלו הכי הארכת אפך ודחית אותם עד הבקר:

אל אלהי הרוחת לכל בשר (טו כב)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

ביר ה' לעשות שגם הגוף יתאוו לעבודתו

או יבאר אל אלהי הרוחת לכל בשר. הפלל, נפש אדם עקר התאווה שלו לעבודת ה', רק הגוף הוא שיש לו תאווה הגשמיות. ובאמת הגוף והנשמה שניהם מצוה ה', וכאשר יש כח בנשמה מן ה' על עבודתו יתברך, בן היכלת ביד ה' שיהיה הגוף גם בן עקר תאווה לעבודת ה', ונמצא יש לנו טענה אל הקדוש ברוך הוא לסלח לנו עונותינו, כיון שהכח ביד הקדוש ברוך הוא שיתן הכח בהגוף לשעבד אותו לעבודתו יתברך. והנה הנפש המתאווה לעבודת ה' נקרא 'רוח' (שמואל ב' כג ב) 'רוח ה' דבר ב', והגוף נקרא 'בשר'. וזהו 'אל אלהי הרוחת אתה, המתאווים לעבודתך, בן תהיה לכל בשר' זהו הגוף פנ"ל

(פרשת פנחס):

אמנם כל דרגות אלו הן רק בשיכות לקיום השליחות, אבל זה שכל אחד מישראל יש ביכולתו לקיים שליחות זו (באִיזה אפן שהוא), הוא מפני שחל עליו שם 'שליח'; וקלות שם זה יכולה להיות רק על בני ישראל (ולא באמות העולם להבדיל) כי רק בבני ישראל יתכן לומר שהם 'במותו' דהמשלח ממש'; והינו לפי שנשמות ישראל הם 'חלק ה' עמו', חלק אלקה ממעל ממש (תניא ריש פ"ט), ולכן רק להם יש יחס 'בערף מה' לגבי הקדוש ברוך הוא, המשלח, ועד שהם 'במותו' דהמשלח ממש'.

ומכל זה למדנו הוראה בפעל בעבודת השם: גם מי שעבודתו עדין בדרגא הפחותה ביותר, שהוא מציאות בפני עצמו ורק שעשיתו היא עבור השם, מכל מקום, מביין שעצם מציאותו היא 'במותו' דהמשלח ממש', יש ביכולתו – ולכן צריך הוא – להכניס גם בעבודתו זו חיות מעצם נפשו (חלק לג עמ' 113):

ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וכמלאה מן היקב (יח כז)

אמרות טהורות

רבי אורי מסאמבור זיע"א

באר הפסוק בדרך המז על עצה כנגד נאנה

פעם אחת בהיותו בבית כבוד קדשת הרב הגאון כו' מהר"א אטינגא זצ"ל על קדוש ביום השבת קדש פרשת קרח, ודרש כבוד גאוננו מכבוד קדשתו זצ"ל לומר לפניו איזה דברי תורה, פרוש לפניו אז את הפסוק **ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וגו'** כן תרימו גם אתם על זה הדרך:

אם יש לכם איזה התרוממות על שאר העם, אף על פי כן אל ישיאכם לבכם להתגאות

א, 'במותו' ממש – בנוגע לעושה המעשה, שגוף השליח הוא כגוף המשלח (ובדרך ממילא מתחכסת עשית השליח למשלח). ב, 'במותו' – (רק) בשיכות לכח העשיה דהשליח או להמעשה, דעשית השליח היא כמו עשית המשלח.

ג, 'במותו' – רק בנוגע לתוצאות המעשה. בלשון אחר: להחפצא בו נעשה העשיה – שגם עשיתו של השליח אינה דהמשלח, אלא שעשית השליח בהחפצא הרי זו (פועלת) אותו הדבר שפועלת) עשית המשלח.

שלושת הצדדים הנ"ל שיכים גם בשליחות כל אחד מישראל לאביו שבשמים

דין שליחות בפשטות, בין אדם לחברו, נמשך ומשתלשל מענין השליחות בין אדם למקום, בין ישראל לאביהם שבשמים: כל אחד ואחד מבני ישראל הרי הוא שלוחו של הקדוש ברוך הוא, שלוחו של אדם – העליון – במותו, להשלים פגנת הבריאה על ידי העבודה בקיים התורה ומצות. וכמו שיש ג' אפנים בדין שליחות הנ"ל, כן הוא גם בעבודת האדם, שישנם ג' דרגות באפן מסירת ובטול השליח (האדם) אל המשלח (הקדוש ברוך הוא):

יש דרגא בעבודת השם, שהאדם העובד – בהרגשתו הרי הוא מציאות בפני עצמו בכל עניניו, אלא שהוא כופה עצמו לקיים רצונו יתברך – בעשיותיו הוא ממלא שליחותו של הקדוש ברוך הוא. ויש מי שפועל בעצמו בטול פנימי, עד שעשיותיו מתחכסות להמשלח, כלומר, מעשיו ועניניו (בענין השליחות) הרי הם מסורים ונתונים להשם עד שפעולותיו אלו אינן מציאות בפני עצמה ואינן אלא כח המשלח. ולמעלה מזה הוא מי שהוא בטל לגמרי להקדוש ברוך הוא, עד שכל מציאותו (ובדרך ממילא כל עשיותיו) אינה אלא מציאות המשלח.

ועל זה אמר בן זומא איזהו חכם הלומד מכל אדם הינו הצדיק כמו שנאמר 'את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם' (קהלת יב א), וְאָמְרוּ רַבִּי ל (ברכות ו:): כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצַדִּיק לְזֶה, וְעַל יְדֵי הַלְמוּד מִכָּל אָדָם יוֹכֵל לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וְיִקְרָא גִבּוֹר, וְעַל זֶה אָמַר אִיזְהוּ גִבּוֹר וְכוּ'.

והנה אמרו רז"ל (פסחים ג.) לעולם ילמד אדם שלא לשמה שמותיה שלא לשמה בא לידי לשמה, וכתוב א'רף ימים בימינה בשמאלה ע'שור וכבוד' (משלי ג טו), וְאָמְרוּ רַבִּי ל (שבת טג.) 'בשמאלה' הינו שלא לשמה.

ועל זה אמר איזהו עשיר וכו' איזהו מכבד וכו' וסמיך ליה בן עזאי אומר הני רין וכו' שזה קאי בעושה לשמה שהוא רץ וממציא את עצמו אפלו למצוה קלה בחפץ ורצון.

ועוד אמר אל תהי בז לכל אדם, כי המבזה תלמיד חכם אין רפואה למפתו (שבת קט:): כמו שאיתא בתולדות בכמה מקומות על זה, וְאָפְלוּ אִם כָּבֵד הִגִּיעַ לְמִדְרַגָּה גְבוּהָ בְּקִשׁ לֹו רַב וּמִוֶּדֶה דְרָךְ, כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ מְרֻבּוֹתֵינוּ וְאִבּוֹתֵינוּ הִקְדוּשִׁים שָׁגַם אַחַר שֶׁהִשְׁגִּינוּ דְרָךְ הִקְדַּשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְתִבְרָךְ הִתְאַבְּקוּ בְּעַפְרֵ רִגְלֵי הַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים לְלַמֵּד תּוֹרָה מִפִּיהֶם.

ואל תהי מפליג לכל דבר, פרוש אפלו דברי הרשות יהיו בלתי לה' לברו, ולא תרחיק שום דבר מדברי הרשות לאמר שאין בהם חפץ, כי אם בכל דרכיך דעהו, ועוד נזכה לשבע שבתות תמימות, אמן סלה (פרשת אמור):

רבי יונתן אומר כל המקום את התורה מעני סופו לקומה מעשר, וכל המבטל את התורה מעשר סופו לבטלה מעני (מ"ט)

בה, רק ונחשב לכם תרומתכם - פרוש ההתרוממות שלכם יהא חשוב בעיניכם, כדגן מן הגדן וגו' - פרוש פשם שהתרומה מן הדגן אינה מרגשת את יתרון קדושתה משאר הדגן שבגדן להתגאות בה, כן תרימו גם אתם - פרוש כן תרגישו גם אתם את יתרון הרוממות שיש לכם על שאר העם, עד כאן לשונו הקדוש.

וכשמע כבוד גאוונו את דברי קדשו נתפלא מאד על דבריו אלו ודברי פי חכם חן ושפתים ישק. זאת שמעתי מהרב הצדיק רבי ליבוש שליט"א מלבוב:

מסכת אבות - פרק ד'

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם איזהו גבור הכובש את יצרו איזהו עשיר השמח בחלקו, איזהו מכבד המכבד את הבריות (מ"א)

באר לחי רואי

רבי יצחק אב"ד בענדער זיע"א

רמזי מוסר ודרכי עבודת הבורא

אמרו רז"ל באבות: בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם איזהו גבור הכובש את יצרו איזהו עשיר השמח בחלקו, איזהו מכבד המכבד את הבריות, וסמיך ליה משנת בן עזאי, הני רין למצוה קלה וכו'.

הורו לנו בזה דרך ישרה לעבודת השם ותיברך. פאשר תעורר האדם משינת אולתו ויפשפש במעשיו ויראה את עצמו כי מפך רגל ועד ראש אין בו מתם רחמנא לצלן, והוא שקוע בתאוות חמרו ומה שכח לבו, ויתמרמר מאד על זה, והנה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, והעצה לזה ללמד מכל אדם ועל ביתו אל לשען ולא יהיה חכם בעיניו לחשב כי ימצא בעצמו הדרך ישפן אור.

ספרן של צדיקים

רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א

המבטל תורה מעשר לא די שיהא עני אלא גם לא יספיק ללמד תורה בעניותו

הרב הקדוש בעל שם טוב זיע"ע דקדק, לכאורה קשה, הא לאיש הזה שהיה מבטל את התורה מעשר אין הבטול נחשב לו עגש, דהא בטלה מרצונו בעת עשרו, רק העניות הוא עקר העגש, ואם כן הכי הנה ליה למימר - כל המבטל את התורה מעשר סופו להיות עני, ומה זה שאמר 'סופו לבטלה מעני', משמע דגם הבטול הוא עגש.

והר"ן, דבאמת גם זה עגש, דהא לאיש הזה היתה ברה דאם יראה שהוא עני, אי יעסק בתורה, ויהיה מקים את התורה מעני, וסופו להיות מקימה מעשר, וממילא יתעשר. לכן אמר התנא סופו לבטלה מעני, פרוש לא די שיהיה עני, אלא גם לא יספיקו בידו ללמד, כדי שלא יוכל להתעשר:

לקוטי אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א

אספת רעים בשבת מתוך דבקות בה'

אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים (במדבר ד יח). אל ת'כריתו א'ת שבט הראשי תיבות בגימטריא 'שבת'. 'הקהתי' לשון קהלה ואספה (פגנן ו'לו יקת עמים), לא יכרת ולא יתבטלו מכם חס ושלום אספת רעים אהובים בשבת, ותשבו ביחד מתוך הלויים, מתוך דבקות בה' לאהבה את שמו (פרשת במדבר):

על ההתלהבות משלחן השבת להשאיר רשם

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ט). 'אש' נוטריקון א'ת ש'בתת'. 'מזבח' רומז לשלחן. האש והחמימות של השבת'דיקער טיש תוקד ב'ד תמיד, אף לאחר השלחן, לא תכבה (פרשת צו):

אהבת שלום

רבי מנחם מענדל מקוסוב זיע"א

דבוק חברים והתקשרותם באמת משפיעה חסדים וישועות בגוף וכנפש, וכן המתענג על ה' בשבת קדש בהרגשת הנפש

והנה פרח משה אהרן לבית לוי (במדבר יז כג). נראה לכאר על דרך זה, דהנה ידוע דעקר ושרש הכל לאיש המשכיל הוא דבוק חברים ואסיפתם וקשרם באמת לאמתו זה לזה, והוא בחינת שלום, ומזה נצמח חסדים גדולים וישועות גדולים הן בגוף והן בנפש. **והוא** על דרך הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום (אבות פ"א מ"ב), פי אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא מדת הקסד ומדת הרחמים, ומדה זו תצמח ביותר מדבוק חברים, בחינת שלום, בחינת כלי שהוא ראשי

שבת קדש - שבת אחים

תורת אבות

רבי אברהם מסלונים זיע"א

הרגיל לשבת בשבת אחים וזכה לכך גם אחר פטירתו ונפעל טובה לנשמתו

אם איש יהודי רגיל לישוב בשבת קדש בשבת אחים גם יחד, אז גם אחרי פטירתו שעל פי רב צריכים זכור בגיהנם, כשמגיע שבת קדש שכל חייבי גיהנם נחים, והוא אומר 'את אחי אנכי מבקש' פהרגלו בכל שבת קדש, כרי שמניחים כן לילך למסבת מרעים שהיה רגיל בה בעולם הזה בשבת, ואין ספק שידידיו אינם נותנים לו ככר לצאת מהם במוצאי שבת קדש ולחזור לגיהנם, אכן אם אינו רגיל בכך, אפלו הוא היה רגיל ללמד, מספקני אם יהיה לו תרון מזה:

ותפריח ביותר מדבוק חברים ואחדותן והתקשרותם זה לזה באמת פנ"ל.

ישבת קדוש הוא גם כן בחינה זו בחינת שלום, ועל כן נקרא 'שבת שלום', והוא בחינת כלי מחזיק ברכה למי שזוכה לקבל מתנת השבת קדש ומחענג על ה' בהרגשת הנפש כראוי ונכון לאיש המשכיל אשר הופיע עליו אור הנערב קדשת השבת קדש, וד"ל (פרשת קורח):

תיבות פ'הן ל'וי ישראל, ורומזו לשלוש בחינות קד"ר בחינת התפילות בחינת שלום ואז נעשה כלי מחזיק ברכה, על דרך לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום (עוקצין פ"ג מ"ב).

וזהו והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, פרוש 'אהרן' הוא מדת החסד פנ"ל, ו'לוי' הוא לשון דבקות ואחדות, מלשון 'ללוי אישי' (בראשית כט לה), ופרושו שמדת החסד תצמח

אוצרות גאוני הדורות

א) וראויים לאכל בקדשים, ואם כן וימדוע תתנשאו על קהל ה' (סם) לטל את הנהגה ואכילת הקדשים לעצמכם. והקשה המדרש, מזה ראה קרח לחלק על משה, כלומר, והרי אכילת הקדשים נטלה מישראל בעון העגל כמבאר במכילתא, ואם כן מה היתה טענתו של קרח שלקחו גדלה לעצמם, ועל זה השיב המדרש 'פרה אדמה ראה'. כלומר, מאחר שפרה אדמה מכפרת על העגל וחטא זה תקן, מעתה, צריך לחזור הדין שיהיו כל ישראל ראויים לאכל מבשר הקדשים כבתחלה. ולכן טען קרח "וימדוע תתנשאו על קהל ה'" אף הוא, לא ידע שאין פרה אדמה מכפרת על חטא העגל לגמרי, שהרי הגמרא בסנהדרין (קב) אומרת, שאין לה פריענות שבאה לעולם שאין בה מחטא העגל. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויקה קרח (טז א)

מצא חיים

רבי חיים נסים הפאל מוצרי זצ"ל אין לה פריענות שבאה לעולם שאין בה מחטא העגל

מוכא במדרש פליאה, מה ראה קרח לחלק על משה, פרה אדמה ראה.

ויתבאר בהקדים את דברי המכילתא דרבי ישמעאל (פרשת יתרו מסכתא דבחדש פ' ב), על הפסוק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות ט, ו), 'ראויים היו כל ישראל לאכל בקדשים עד שלא עשו העגל. משעשו העגל, נטלו מהם ונתנו לכהנים'.

עוד מצינו במדרש (במ"ר יט, ח), 'מפני מה כל הקרבנות זכרים וזו (פרה אדמה) נקבה, אמר רבי איבו, משל לכן שפחה שטנג פלטין של מלך, אמר המלך, תבוא אמו ותקנה את הצואה. כך אמר הקב"ה, תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל'.

ומעתה, אפשר שטען קרח למשה "כי כל העדה בלם קדשים" (במדבר טז,

ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם. ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב

ה', שפָּכַר יֵשׁ לָהֶם יִרְאֵת שְׁמִים דִּי וְהוֹתֵר, וּבְרֹדַי כְּנֻחֲתְכֶם בְּשִׁבִיל הַתְּנַשְׁאוֹת, וּמְדוּעַ תִּתְנַשְׁאוּ.

לָכֵם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכֶם ה' וּמְדוּעַ תִּתְנַשְׁאוּ עַל קֹהֵל ה' (טו ב-א)

כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכֶם ה' וּמְדוּעַ תִּתְנַשְׁאוּ עַל קֹהֵל ה' (טו א)

גבורות שלמה

רבי שלמה קלווגר זצ"ל

תלונת קרח על שלא מחה משה בפני הקמים לפניו

וַיֵּשׁ לְדַבְּרֵךְ אֵיזָה הַתְּנַשְׁאוֹת רָאָה מִמֹּשֶׁה וְאַהֲרֹן, הֲרִי הַתּוֹרָה הַעֵדָה שֶׁהִיָּה עֲנֹו מִכָּל הָאָדָם. גַּם מֵה זֶה טַעֲנָה 'כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדוּשִׁים', אַף אִם אֵין קְדוּשִׁים לֹא מִתְרַאוּ לְצַדִּיק לְהִיּוֹת מִתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ וְלְהִיּוֹת בְּעַל גְּאוּוּה. גַּם מֵאֵי לְשׁוֹן 'וַיִּקְמוּ', הִנֵּה לִיָּה לְמִימֵר 'וַיְבוֹאוּ אֶל מֹשֶׁה'.

אַמְנֵם יִתְרַן עַל פִּי מֵה דְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה פְּרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ (טו י"ח) בְּפָסוּק 'וְאַתֶּן אוֹתָם רְאִשִׁים עֲלֵיכֶם', מִכָּאֵן אִתָּה לְמַד שֶׁתִּתְנַהֲגוּ בּו מְנַהֵג נְשִׂאוֹת לְעַמֵּד מִפְּנֵיו, וְלֹהֲקֵדִימוּ לְכָל דְּבַר שֶׁבִּגְדָלָה, אָמַר רַבִּי אַבָּא הִכְהֵן כְּשֶׁהִיִּיתִי רוֹאֶה סִיעָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם הִיִּיתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אַחֲרָה, שְׁלֹא לְהִטְרִיחַ עֲלֵיהֶם שְׁלֹא יַעֲמְדוּ מִלְּפָנָי, וּכְשֶׁאֲמַרְתִּי לְפָנָי רַבִּי יוֹסִי בַר זְבִידָה אָמַר לִי צְרִיף אִתָּה לְעַבֵּר לְפָנֵיהֶם וְעוֹמְדִין לְפָנָי, וְאַתָּה מְבִיאֵן לִידֵי יִרְאֵת שְׁמִים.

וְהִנֵּה מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּעֵבְרוֹ לְפָנָי יִשְׂרָאֵל בְּרֹדַי עֲמְדוּ לְפָנָיו, וְהוּא אַף שֶׁהִיָּה עֲנֹו מֵאֵד עִם כָּל זֶה לֹא מִחָה בָּהֶם, כִּי כְּנֻחֹתוֹ הִיָּה לְהַכְנִיס בָּהֶם יִרְאֵת שְׁמִים כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמִדְרַשׁ הַנִּזְכָּר. אָבָל קִרַח וְעֵדָתוֹ אָמְרוּ דְמָה שְׁאִינוּ מוֹחָה הוּא מִחֻמַּת גְּאוּוּה, וּלְכַךְ עָשׂוּ כֵן וַיִּקְמוּ לְפָנָי מֹשֶׁה, רָצָה לוֹמַר שֶׁשֶּׁשֶּׁעֵבֵר עֲלֵיהֶם קָמוּ מִפְּנֵיו, וְהוּא לֹא מוֹחַל לָהֶם עַל כְּבוֹדוֹ וְהִנִּיחָם לְקוּם בְּדֶרֶכּוֹ בַּקְדָּשׁ לְהַכְנִיס בָּהֶם יִרְאֵת שְׁמִים.

אֲזַ כְּרִאוֹתָם זֹאת נִגְשׂוּ אֵלָיו וְאָמְרוּ לוֹ רַב לָכֵם, רָצָה לוֹמַר שֶׁכְּנֻחֲתְכֶם בְּזֶה רַק מִפְּנֵי גְאוּוּה וּרְבֻנוּת, דְּאֵין לוֹמַר שֶׁכְּנֻחֲתְכֶם לְהַכְנִיס יִרְאֵת שְׁמִים, כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכֶם

צִמַח דָּוִד

רבי יוסף דוד משראלונימי זצ"ל

מגוי מלכות שונה ממגוי כהנה

פֶּרֶשׁ וַיֵּשׁ: אִם לְקַחְתָּ אִתָּה מַלְכוּת, לֹא הִיָּה לְךָ לְבַרֵּר לְאַחֲרֶיךָ כְּהִנֵּה. אָמְרוּ בְּפִרְקַ עֲשֶׂרָה יוֹחֲסִין (קִדוּשִׁין עו.) הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כְּהֵנָּה צְרִיף לְבַדֵּק אַחֲרֶיהָ אַרְבַּע אִמֵּהוֹת, פֶּרֶשׁ וַיֵּשׁ בּוֹדֵקִין שְׁלֹא הִיוּ מְמֻזְרוֹת אוֹ אֶתְד מִן הַפְּסוּלוֹת לְקֹהֵל, וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּהָא דְצְרִיף לְבַדֵּק הִיָּנו כְּדֵי לְהַכְשִׁיר בְּנֵיהֶם לְעַבְדוּהָ, אִי נִמְי לְהַכְשִׁיר עֲצֻמוֹ לְעַבְדוּהָ כו'.

נִמְצָא דְלַעֲנֵן כְּהֵנָה צְרִיף יַחַס כְּשֶׁר, וּמְצִינוּ בְּעֵנֵן מַלְכוּת וּנְשִׂאוֹת אֵיפְכָא, כְּדִאִיתָא בְּפִרְקַ ב' דִּיוֹמָא (כב:) אֵין מְעַמִּידִין פְּרָנְסַ עַל הַצְּבוּר אֲלֵא אִם כֵּן קָפָה שֶׁל שְׂרָצִים תְּלוּיָה לוֹ מְאַחֲרָיו, שְׁאִם תּוֹזֵת דַּעְתּוֹ עֲלָיו אוֹמְרִים לוֹ חֲזוּר לְאַחֲרֶיךָ.

וְזֶה שְׁאִמְרוּ רַב לָכֵם, כְּלוֹמַר לְמָה לְקַחְתָּם הַכְּהֵנָה לָכֵם, אִי מִשׁוּם דְּאִתָּם מִיַּחֲסִים, הֲרִי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדוּשִׁים וּמִיַּחֲסִים, וּבְתוֹכֶם ה' שֶׁהַשְּׂכִינָה שְׂרוּיָה בָּהֶם מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִיַּחֲסִים, וּמֵאֵי שֶׁנָּא אִתָּם מִשְׁעָר יִשְׂרָאֵל. וְאִם תִּאֲמְרוּ שֶׁמִּכָּל מְקוֹם אִתָּם מִיַּחֲסִים יוֹתֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, אִם כֵּן מְדוּעַ תִּתְנַשְׁאוּ לְטַל לָכֵם הַמַּלְכוּת, הֲלֹא אֲדַרְבָּא הַנְּשִׂאוֹת צְרִיף לְהִיּוֹת לְמִי שְׁאִינוּ מִיַּחַס הַרְבֵּה.

וְזֶה שְׁאִמְרוּ אִם בְּרַחַם לְךָ אֵת הַמַּלְכוּת לֹא הִיָּה לָכֵם לְבַרֵּר לְאַחֲרֶיךָ הַכְּהֵנָה, מִשׁוּם דָּאִם בְּרַחַם לְךָ הַמַּלְכוּת מִשׁוּם דָּאֵין אִתָּה מִיַּחַס כָּל כֵּן שְׂבָאָתָּ מֵאִסוּר דּוֹדָתוֹ, לֹא הִיָּה לְךָ לְבַרֵּר

מספקת להכין פננת משה רבנו ע"ה, על אשר צוה לקרח וכל עדתו להקטיר קטרת, להקדייל בין הקדש ובין החל, בין הטהור ובין הטמא, ולא פנה לבו לדרוך אחר פדי להקריחו או להקריחם לתשובה.

ונראה לעניות דעתי לישבו, בהקדים מה שפרש רש"י ז"ל (שמות ל לה) על פסוק 'קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה' וכו', חלבנה בשם שריחו רע וקורין לו גלבנה, ומנאה הכתוב עם סממני הקטרת, ללמדנו שלא יקל בעינינו לצרף עמנו באגדת תעניותינו ותפלותינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו ע"כ.

והנה אדון כל הנביאים משה רבנו ע"ה בשמעו את הקול מדבר אליו, קול לו קול אליו מקרח וכל עדתו, אלה הדברים 'כי כל העדה כלם קדשים', אם כן לפי דבריהם לא יצטרף החלבנה לעשית הקטרת, כי מה בא ללמדנו ביון שהענין חסר, ולפי סברתם כל העדה כלם קדושים ואין פושעים ורשעים, ומשה היה גם כן יודע שאם חסר אחת מפל סממניה חייב מיתה.

לכן צגם שיקטירו קטרת בממה נפשך, אם ישימו בו החלבנה הרי הודאת בעל דין שיש בישאל פושעים ורשעים ויש בו צרף לראש ולקצין, וטענת 'כל העדה כלם קדשים' אןלא לה, ואם לא ישימו בה החלבנה לחזק טענתם ממילא זמותו, דאם חסר אחת מסממניה [חייב מיתה], ושכוקה לרובא דמנפשיה קא נפיל, לכן צוה להם 'זאת עשו קחו לכם מחתות' וכו'.

לאחיד הפהנה, משום דהפהנה צריך יחוס רב. וזה כמדה שמעתי מאחרים.

וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו (טו ה)

עוללת הבציר

רבי יוסף צבי הירש ב"ר שלמה זלמן זצ"ל ענש עון המחלקת בבקר בעת שליטת מדת הדין

נתחבטו בו כל המפרשים למה תלה הדין בבקר, והנראה על פי דאיתא (עין סנהדרין קי) כל המחזיק במחלקת עובר בעשה ולא תעשה, העשה ואהבת לרעך כמוך, והלא תעשה ולא תהיה כקרח וכעדתו, אבל בימי קרח לא היה עדין פי אם עשה, ועל עשה אין הקב"ה מעניש פי אם בעדן ריתחא (מנחות מא), ואמרו בגמרא (ע"ו ד) לא לצלי אינש תפלת מוספי בריש שתא בתלת שעי קמייאתא משום דאז הוא ריתחא.

לכך אמר בקר וידע פי עכשו אינו מעניש אתכם, כי אתם לא עברתם כי אם אעשה, אבל בקר שהוא עדין ריתחא וידע ה' למשפט את אשר לו.

זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מקר (טו

(ו-1)

שם עולם

רבי דניאל טירני זצ"ל

הודאת בעל דין בהקטרת הקטרת שלא כל העדה קדושים

בפרשת קרח לא אצא קרח מפאן ומפאן לתת לעניות דעתי טעם הגון וראיה

וכן הוא עושה השי"ת לחוטא, בתחלה עונשו בפמון, ואם לא שב בפנים, ואם לא שב בגוף, אם פן למה זה משה רבנו ע"ה החמיר עליהם והענישם תחלה בגוף.

והתרוין לזה פשוט, שזה לא נאמר רק ב'ישראל אכל לא בגוים [וכו'], לכן עדת קרח שפפרו בנבואת משה ונחשב להם פעובדי עבודת אלילים הדר דיניהו בגוים ויכמשפחות האדמה, לכך נפרע מגופם תחלה, ואף ממונם לא פלט.

זה אמרו ואם בריאה יכרא ה' וכו' ובלעה אתם ואת כל אשר להם, ושמא תאמר והא אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה, לזה אמר וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה', דזה לא דמי לשאר עברות, דבזה נגעו בכבודו ותברך ואין נחשבים ב'ישראל, וילכך נפרע מגופם תחלה.

קריית ארבע - שערי רחמים

רבי רחמים חורי זצ"ל

עגש המכוזה תלמיד חכם בגופו ובממונו

יובן במה שקכת הרב עפר יעקב ז"ל (פר) (בא) משם הרב משפטי שמואל ז"ל (ס"ו) קיט), דאף על גב דבעלמא אמרינן קם ליה בדרבה מגיה, מכל מקום פשהוא גבי בזוי תלמיד חכם לא אמרינן קם ליה בדרבה מגיה, אלא דינינן ליה בתרווייהו, עין שם.

וזה שאמר ויאמר משה וכו' ופעתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם, וכי תימא והא קמא לן קם ליה בדרבה מגיה ואמאי הקא לוקין ומשלמין, לזה אמר וידעתם כי נאצו וגו' את ה', 'את' לרבות תלמיד חכם, על דרך 'את ה' אלהיך תירא' (עין פסחים כב:), וכיון שבזוי תלמיד חכם לא אמרינן קם ליה בדרבה מגיה, ואדם מת ומשלם כאמור.

אם כמות כל האדם ימתון אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני (טו כט)

דברי שלום

רבי יצחק אדרבי זצ"ל

השב כתשובה נעשה ככריה חדשה

שמעתי אומרים איה משה רבנו הקניס עצמו בגסיון כזה, שהרי אם היו מהרהרין תשובה בלבם לא היו מתים, שאין לה דבר שייעמד בפני התשובה, והרי בניו של קרח שהיו עמו ונצולו, כמו שנאמר (כו ט) 'ויהיו לגס', ואמרו ז"ל (ילקוט תשנ) ששוארו ביניהם כתרן בראש ההר על שהרהרו תשובה בלבם. לזה פון משה באמרו 'אלה', שהאדם השב בתשובה אינו מי שהיה, אלא הרי הוא ככריה חדשה, שאין אדם חוטא אלא אם פן נכנסה בו ריח שטות (סוטה ג), וכששב בתשובה אז עומד בדתו והרי הוא אדם אחר, ולכן אמר משה אם כמות כל האדם ימתו אלה האנשים בהיותם במרדם, שאם חוזרים בתשובה אינם 'אלה' כי אם אחרים.

ואם בריאה יכרא ה' ופעתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם ויכרו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'

(טו ל)

ברית אבות

רבי אברהם קורניאט זצ"ל

עגש קרח ועדתו כנפשותיהם תחלה כדון אמות העולם

ויש לחקר בעגש זה שהענישם משה רבנו ע"ה לעדת קרח גופם וממונם בכת אחת, והרי אמרו רז"ל (ויקרא יז ד) דאין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה, וסדר הנגעים יוכיח דתחלה היה מביא עליהם נגעי פתים, ואחר כך נגעי בגדים, ואחר כך נגעי הגוף,

לפני העדה למשפט" (במדבר לה, יג). וכן מצינו, כי כלל ישראל נקראים "קהל" שנאמר "הקהל חקוה אחת לכם" (שם טו, טו). ואלו, באשר הכתוב מדבר על רשעי ישראל, הוא קורא להם "עם", שנאמר "ויהי העם כמתאננים" (שם יא, א).

ובגמרא בבא קמא (ס) מובא, כיון שנתן רשות למשחית, אינו מבחין בין צדיקים לרשעים. ולא עוד, אלא שמתחיל מן הצדיקים תפלה, שנאמר "והכרתי ממך צדיק ורשע" (יחזקאל כא, ח).

ומעתה, באשר אמר משה לאהרן "קח את המתתה", אמר לו שילך "אל העדה", שהם הסנהדרין והם הצדיקים שבישראל, לפי שמהם מתחילה הפרענות. אמנם, אהרן, חשש שהמגפה לא תתחיל מן הצדיקים, אלא מן הרשעים. וכמו שמצינו, שאמר ה' למלאך גבריאל "והתוית תו על מצחות האנשים" (יחזקאל ט, ד), כלומר, לך ורשם על מצחם של צדיקים תו של דיו, שלא ישלטו בהם מלאכי תפלה, כמבאר בגמרא שבת (נח). ולכן, רץ אהרן "אל תוף הקהל", כלומר, אל תוף ישראל, כדי לראות ממי התחילה המגפה. ומשראה שאכן "החל הנגף בעם", דהיינו ברשעים, כמו שהוא סבר, מיד "וימתן את הקטרת ויכפר על העם". (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה (יז יג)

אהבת ישראל

רבי ישראל אביחצירא זצ"ל הטעם שאהרן התפלל בין המתים ובין החיים **הנה** מצינו בגמרא ברכות (ו), שאין עמידה אלא תפלה, שנאמר "ויעמד פינחס ויפלל" (תהלים קו, ל). וממילא, נלמד שגם באן,

וילנו כל עדת בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המתם את עם ה'. ויהי כהקהל העדה על משה ועל אהרן ויפנו אל אהל מועד והנה כסהו הענן וירא כבוד ה' (יז יז-י)

גבעת פנחס

רבי פינחס ביליצר זצ"ל השראת השכינה על משה ואהרן אף שנענשו ישראל על ידם ויש לומר שהמה התלוננו על פי מה שאמרו חז"ל (שבת קמט): כל שחברו נענש על דו אין מכניסין אותו במחצתו של הקב"ה, וממילא אין השכינה שורה עליו, וזה שאמר אתם המתם את עם ה', הינו שנענשו על ידכם, וממילא אין אתם נכנסים במחצתו של הקב"ה. **והראיה** להם הקב"ה והנה כסהו הענן וירא כבוד ה' ויכא משה ואהרן אל פני אהל מועד, הרי שאינו כדבריהם, אלא ראויים הם לבוא במחצתו של הקב"ה.

ויאמר משה אל אהרן קח את המתתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף. ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוף הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את הקטרת ויכפר על העם (יז יא-יב)

ראש משביר

רבי משה בירדוגו זצ"ל ההבדל בין עדה קהל ועם יש להתבונן, מדוע בדברי משה לאהרן, פנה הכתוב את ישראל בשם "עדה", ואלו בתאור מעשה אהרן, מכנים הם "קהל" בתפלה, ולכסוף מכנים "עם". **והנה**, מצינו שהסנהדרין נקראים "עדה", שנאמר, "ולא ימות הרצח עד עמדו

וְרָצָה לומר, אף על פי שכתוב 'ויגמל שקדים', דמשמע שגפול הפרח והציצן חנטת הפרי והגדל והיו שקדים, כמו שכתב רש"י בפרוש הפסוק, עם כל זה לא נפלו כל הפרחים, אלא מקצתם נפלו, ומקצתם נשארו כמות שהיו כדי להגדיל הנס.

נמצא שהיו שם שני מיני פרחים, אחד שנשארו שם לעולם ולא נפלו כשחנט הפרי כדברך העולם, ואחד שנפלו כשחנט הפרי כמנהגו. וזהו פונת הכתוב והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, רצה לומר תחלה הוציא מין פרחים שלא נפלו בחנטת הפרי, אלא נשארו שם לבית לוי לדורות עולם להגדיל הנס, ואחר כך ויצא פרח, הינו מן פרח אחר ככל הפרחים שנזכרים אחר כך בחנטת הפרי, וזהו ויצא פרח ויצא ציץ ציץ כלומר שיצא פרח ואחר כך ויצא ציץ שהיא חנטת הפרי כשגפול הפרח.

חמדת ישראל

רבי ישראל יהודה קארפונקעל זצ"ל

כשפרח מטה אהרן נתקנו הניצוצות שפגם קרח במחלקתו

לעניות דעתיה יש לרמוז בזה מה שהביא הנזרע יצחק, דאיתא בכתבי האר"י זי"ע שרפ"ח ניצוצי קדשה נפלו בקלפה, וסימן 'מרחפת' מת רפ"ח, ומזה חיות בקלפות, וכשיבררו הניצוצות על ידי מעשינו אז יקים 'ביבש קצירה תשכבנה' (ישעיה כו יא) ויבא הגואל המשיח. וכתבו דאלמלא היה ניצוץ אחד פחות מזה, לא היו יכולין הקלפות לחיות, ואלמלא היה ניצוץ אחד יותר, היה להם חיות יותר והיו מטשטשין העולם ומחריבין אותה, לכן נותן להם בצמצום גדול. וזהו שכתוב (תהלים קד כא) 'הכפירים שאגים לטרף', רצה לומר שיהיה להם רפ"ט ניצוצות, וזהו שאמר הכתוב

מה שכתוב אצל אהרן 'ויעמד', הינו שעמד בתפלה. וצריך להבין, מדוע עמד אהרן להתפלל בוקא בין המתים ובין החיים.

ואפשר, שרצה אהרן ללמד זכות על ישראל, ואמר, רבוננו של עולם, החיים יכולים לחזור בתשובה, אבל המתים אינם יכולים לעשות מאומה. ובכן, מה תועלת במיתת החיים, והרי אין אפה חפץ במיתת הרשעים אלא בשוכם מדרבם, כאמרך 'כי לא אחפץ כמות המת נאם ה' אלהים והשיבו וחיו' (יחזקאל יח, לב). וזהו שאמר 'בין המתים' שאינם יכולים לחזור בתשובה, 'ובין החיים' שיכולים לחזור בתשובה, מיד שמע ה' את תפלתו 'ותעצר המגפה' (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויגמל שקדים (י כג)

צמח דוד

רבי יוסף דוד משאלוניקי זצ"ל

נס פרחי מטה אהרן

ויש לדרק למה אמר 'ויצא פרח', הרי כבר אמר קדם 'והנה פרח מטה אהרן'. ועוד למה אמר לבית לוי, לא היה צריך לומר אלא 'פרח מטה אהרן'.

ונראה לי במה שכתב הריטב"א (יומא נב:), הובא בעין יעקב (פרק הוציאו לו סי' מא), על מה שאמרו (שם) 'תניא משנגזז הארון נגזז עמו צנצנת המן, וצלוחית שמן המשחה, ומקלו של אהרן בשקדיה ופרחיה', וזה לשונו: 'בשקדיה ופרחיה', פרוש, אף על פי שכתוב 'ויגמל שקדים', נשארו שם מקצת פרחים כמות שהיו כדי להגדיל הנס, וכן פירש ר"י, ע"כ.

מנושאי הפרשה

החטא, וזהו כונת הכתוב ולא תשא עליו חטא, כלומר אם תרצה שלא תשא עליך חטא, אזי בהרימכם את חלבו ממנו כלומר תרים את כל חלב לצדקה, פי בצדקה נאמר לשון הרמה (ישעיה לג טו-טז) 'הלך צדקות הוא מרומים ישכן', וזהו 'בהרימכם' הוא לשון הרמה, והוא כמו שאמר מוינבו המלך בבבא בתרא (א) אבותי גנזו למטה ואני גנזתי למעלה, והוא שמצינו נמי שצריך לתן כל היותר יפה לצדקה כמו שכתוב ראשית כל תבואות תתנו לה'.

וזהו ולא תשא עליו חטא, כלומר אם תרצה שלא תשא את חטאך עליך ולפרק אותם בצדקה, אזי בהרימכם את חלבו ממנו.

מנושאי הפרשה

העיני האנשים ההם תנקר

בני יצחק

רבי יצחק חנין משאלוניקי וצ"ל

עורן עיניהם של הפנענים על ידי הצרעה

אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה (טו יד). ביום צריכין אנו למודעי מאי העיני האנשים ההם דקאמר, דהנה ליה למימר 'העיני האנשים תנקר', מאי 'ההם'.

ויראה דהענין יובן עם מאמרם ו"ל בפרק אלו נאמרים (סוטה לו), 'ושלחתי את הצרעה לפגוע וגרשה את החוי ואת הפנעני' (שמות כג כח), אמר ריש לקיש על שפת הירדן עמדה וזרקה בהם מרה וסמתה עיניהם כו'. נמצא דהקב"ה הבטיח להם על ידי משה בפרשת משפטים לשלח לפניהם את הצרעה

(שם קבד ו) 'ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם'. ואיתא בכתבי הא"ר (ליקוטי תורה פר' ויחי) על פסוק (בראשית מט ט) 'מטרך בני עליה' שאותן רפ"ח ניצוצות שנפלו בעמק הקלפות נעשו שם טרף, פי טרף אותם הקלפות, עד כאן תכן דבריו הקדושים.

ולעניות דעתי ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, על כן כאן במחלקת קרח שגרימו בקטאם ליריבת ניצוצות קדושות לתוך הקלפות, ויבא אהרן כהנא קדישא ותתן אותם, לזאת כתיב 'והנה פרח מטה אהרן', דאין 'והנה' אלא שמחה, כדכתיב (שמות ד יד) 'וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבבו' (ספרי קיט), על כן הנה שמחה ד'פרח' אהרן ויצא 'ציון', דתתן הניצוצות ולא היה להם שום אחיזה בקנשה.

ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו

(יח לב)

יושיע ציון

רבי ציון הפהן וצ"ל

אין אדם מעני מן הצדקה

רמז למה שאמרו ו"ל (רמב"ם מתנות עניים פ"י ה"ב) אין אדם מעני מן הצדקה, וזהו ולא תשאו עליו חטא' לשון חסרון ועניות, בהרימכם את חלבו ממנו, דהינו בהרימכם לעני צדקה מן הדבר החשוב.

שיח השדה

רבי אליעזר ב"ר מאיר הלוי וצ"ל

מחילת עונות בנתינת צדקה מן הנה

כידוע שדניאל אמר (ד כד) 'וחטאך בצדקה פרק', שצדקה מצלת את האדם מן

רמזו (תשנב) דבני קרח היו מספקים, אם יודו למשה נמצא מבטלים כבוד אב ואם, ואם לא יודו כופרים בתורת משה. עוד ידוע הוא מה שאמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א) שהמבטל מצות כבוד אב ואם לסוף באים העורבים ומנקרים את עינו, שנאמר (ע"פ משלי ל יז) 'עין תלעג לאם וכו' יקרנה ערבי נחל וכו', עין שם.

והנה דתן ואבירם המה ראו שמשה לא קרא לבני קרח אלא להם כדי לגלות רשעם, ובראותם זה אמרו ודאי שבני קרח כבר פתה אותם משה להסכים עמו נגד סכנת קרח אביהם, ולזה אמרו אפלו שאותם האנשים תפתה וגם תוכל שיבטלו מצוה אביהם קרח, ונמצא שאתה מנקה בזה את עיניהם כמו שאמרו שהמבטל מצות כבוד אב ואם וכו', אנחנו לא נעלה. וזה אמרם העיני האנשים ההם, דהינו עיני בני קרח תנקר, שיהיו מודים לך נגד אביהם, לא נעלה אנחנו.

יעקב סלה

רבי יעקב יפה זצ"ל

עוררו עיני השכל של קרח ועדתו

העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה. או אפ"ש על פי מה שכתב רש"י (ד"ה רב לכם בני לוי), וקרח שפקח הנה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת וכו'. נמצא דכל מה שעשה קרח הינו דעינו הטעתו, וזה שאמרו העיני האנשים ההם תנקר, כלומר דתאמרו עלינו דעינו הטעתו, אפלו הכי לא נעלה, דסברתנו היא הישרה.

ולסמות עיניהם של כנענים, ובה יטלו את ארצם מיד בלא חרב וחרנית.

ולזה הודיעו רשעתם עדת קרח, שאף על פי שינקר עיניהם של כנענים ויסומו עיניהם אינם רוצים לעלות לארץ ישראל, וזהו אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הכיאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם, העיני האנשים ההם שהם יושבי הארץ הנזכרת תעקר ותסום עיניהם, אף על פי כן לא נעלה אליה.

משנת רבי אליעזר

רבי אליעזר טרילינגר זצ"ל

עוררו עיני דתו ואבירם באשר חלקו על מצות ציצית

העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה. וקשה למה אמר 'האנשים תנקר'. ונראה לומר על דרך הלצה, דאיתא בחכמי אמת שרמ"ח אברים שבבא הקדוש ברוך הוא באדם, ברא כל אבר ואבר לעשות מצוה וכו', עינים ברא לקים מצות ציצית דקתיב בה (במדבר טו ט) 'ויראיתם אתו' וגו'.

ואם כן המה דתן ואבירם שהיו במחלקת של קרח שחלקו על מצות ציצית ולא רצו לקים מצות ציצית בוראיתם אותו, אם כן מהראוי שתנקר עיניהם, דהרי העינים נבראו בשביל כך, ולכן אמרו אפלו תנקר עינינו לא נעלה.

מנחת יוסף

רבי יוסף אינגאס זצ"ל

עוררו בני קרח שנחלקו על אביהם

העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה. נראה לי דיובן במאי דאמרו רז"ל (ילקוט ש

מַעֲשֵׂי צְדִיקִים

בְּכִי וְאָמַר, "מַה פִּשְׁעֵי וּמַה חֲטָאֵי שְׁנוּלְדַתִּי לְהֵרֵב מִלִּינְסָקָה, הֲכִי שְׂאֵלוֹנִי עַל כְּפֹ, לֹו הִיּוּ שׁוֹאֲלִים אוֹתִי, בְּוֹדָאֵי הֵיִיתִי בּוֹחֵר לְהוֹלֵד לְכַפְרֵי פִשׁוּט הָעֶקֶר שְׂאוּכַל לְהִיּוֹת חֲסִיד."

הַשְׁתוּמָּה רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ עַל דְּבָרָיו, וּבְקָשׁוֹ שְׂפִירֶשׁ אֶת כְּוֹנָתוֹ, הַשִּׁיב שְׂשִׁמַּע מִשְׁמִיָּה דְמַר שְׂיַחֲסֹן אֵינּוּ יְכוּל לְהִיּוֹת חֲסִיד, נִגְנָה הַרְבֵּי וְאָמַר, "לֹא כְּפֹ, אֶלָּא שְׂקֻשָּׁה לִיַּחֲסֹן לְהִיּוֹת חֲסִיד, כִּי בְּנִקְל עֲלוּל הוּא לְבוֹא לִיַּדֵּי הַתְּנַשְׂאוֹת ח"ו. אֲבָל כִּי הַחֶפֶץ וְרוּצָה בְּאֶמֶת לְהַשִּׁיג אֶת דְּרֹךְ הַחֲסִידוּת וַיֵּשׁ לוֹ זְכוּת אַבוֹת, בְּוֹדָאֵי זְכוּת אַבוֹתָיו מִסִּיעָתוֹ לְעֹלוֹת וּלְהַתְּעַלּוֹת בְּהַר ה' בְּדֶרֶךְ הַחֲסִידוּת."

בְּאוֹתוֹ מַעֲמַד, פֶּרֶשׁ הַרְבֵּי ר' אֱלִימֶלֶךְ שְׂזָה הִיָּה חֲטָאוֹ שֶׁל קַרְח, נִתְגָּאָה מַחֲמַת הִיּוֹתוֹ יַחֲסֹן גְּדוּל 'כּוּ יִצְהָר כּוּ קֹהֶת כּוּ לְוִי, וּבְשֶׁל כְּפֹ הַחֲשִׁיב עֲצָמוֹ רְאוּי לְהִיּוֹת מִנְהִיג יִשְׂרָאֵל. עַל זֶה בְּקָשׁ יַעֲקֹב אֲבִינוֹ שְׂלֹא יִזְכָּר שְׂמוֹ בְּמַחֲלָקָתוֹ, הִיָּנוּ שְׂיַחֲוֹסוֹ לֹא יִגְרַם לְקַרְח לְהַתְּנַשֵּׂא. בְּזְכוּת זֶה לֹא נִפְגַּם שְׂמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּמַחֲלָקָתוֹ, וּכְשֶׁעָמְדוֹ בְּנֵי קַרְח עַל הַדּוּכָן, עָמְדָה לְהֵם זְכוּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְהַתְּעַלּוֹת בְּעַבְדוּת ה' וּבִירְאָתוֹ. (מְדוּשֶׁת צִיּוֹן פּרֶשֶׁת פּנַחֶס)

כִּי כָל הַעֲדָה בְּלֶם קֹדְשִׁים וּבְתוֹכֶם ה' (טז ג)
בְּשִׂינִים הַרְאֵשׁוֹנוֹת שֶׁל מַלְחַמַת הַעוֹלָם, עַת יִשְׁבוּ יְהוּדֵי הַוּוּגְרִיָּה שְׂקוּטִים וּשְׂלֹוִים אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ בְּלֹא לְחוּשׁ בְּקוֹרְעֵ הַבוֹעֶרֶת מִתַּחַת לְרַגְלֵיהֶם, הַגִּיעַ שְׂלִיחַ מְפוֹלֵן הַסְּמוּכָה עִם יְדִיעָה קֻשָּׁה, שְׂהַגְרַמְנִים יִמ"שׁ שְׂרַפּוֹ סֶפֶר תוֹרָה.

וַיִּקַּח קַרְח כּוּ יִצְהָר כּוּ קֹהֶת כּוּ לְוִי (טז א)
סֶפֶר הַרְה"ק רַבִּי כּוּ צִיּוֹן מִבְּאֵבוֹב זִיע"א הִי"ד בְּעַל הַקְּדוּשָׁת צִיּוֹן, שְׂשִׁמַּע מִאֲבִיו הַרְה"ק רַבִּי שְׂלֵמָה מִבְּאֵבוֹב זִיע"א, אֶת אֲשֶׁר אָרַע בְּפַעַם הַרְאֵשׁוֹנָה בְּהַגִּיעַ הַרְה"ק רַבִּי נַפְתָּלִי מִרְאֵפְשִׁיץ זִיע"א אֶל רַבּוֹ, הַרְה"ק רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּזְעַנְסֶק זִיע"א.

מִשְׁךְ זְמַן רַב כְּתַת רַבִּי נַפְתָּלִי אֶת רַגְלָיו בְּדֶרֶךְ הָאֲרָכָה, וְהִיָּה הוֹלֵךְ מַעִיר לַעִיר וּמִכְפָּר לְכַפָּר לְהַגִּיעַ אֶל בֵּית ה', עַד שְׂבָאֲחַת הַעֲגִרוֹת פִּגְשׁ בַּחֲבוּרַת חֲסִידִים, שְׂמַח לְשִׁמַּע שְׂאָף הֵם עוֹמְדִים לְנִסֵּעַ לְלִזְעַנְסֶק אֶל הַרְבֵּי, בְּקוֹשׁ לְהַצְטַרֵף אֲלֵיהֶם, וְהֵם נִעְנּוּ לְבִקְשָׁתוֹ וְהִסְכִּימוּ לְהַעֲלוֹתוֹ אֶל עִגְלָתוֹ.

בְּמַהֲלֹךְ הַנְּסִיעָה הַתְּעִיָּנוּ לְשִׁמּוֹ, וּמִשְׂשִׁמַּעוֹ שֶׁהוּא כּוּנּוֹ שֶׁל הַרְה"ק רַבִּי מִנְחַם מְנַדֵּל מִלִּינְסֶק זִיע"א וְנִכְדּוֹ שֶׁל רַבִּי אִיצִיקֵל מִהַאֲמִבוּרָג, אָמַרוּ לוֹ שְׂכָל עָמְלוֹ לְבוֹא אֶל הַרְבֵּי הַנּוֹ לְרִיק, הַדְּבָר יְדוּעַ שְׂהַרְבֵּי אֵינּוּ מְקוּבַל יַחֲסִנִים, בְּאֶמְרוֹ שְׂלִמְיַחֲסֵס קֻשָּׁה לְהַתְּבַטֵּל וּלְהִיּוֹת חֲסִיד, לְכוּ עֲדִיף שְׂיַתְּכַבֵּד וַיִּשׁוּב לְבֵיתוֹ.

בְּרַב הַשְׂתוֹקֻקוֹתוֹ לְקַבֵּל לְקַח מִפִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, לֹא שֶׁת הַרְבֵּי מִרְאֵפְשִׁיץ לְבוֹ לְדְבָרֵיהֶם, וּבְקוֹשׁ לְהַמְשִׁיף בְּנְסִיעָה. אוּלַם בְּלַבּוֹ קָנָן הַחֲשֵׁשׁ שְׂמָא לֹא יִקְבְּלוּ רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, וְהוּא דָּאָג מִכְּפֹ מְאֹד, לְכוּ כְּשֶׁעָמְדוֹ רַגְלָיו עַל מִפְתַּן בֵּיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי, פֶּרַץ בְּכִי מִר וְנִפְל אֲרָצָה מִתְּעַלֵּף.

אֲחֵר שְׂשִׁבָה אֲלֵיו רּוּחוֹ, בְּרַכּוֹ הַרְבֵּי לְשִׁלּוּם וּשְׂאֵלוֹ מַה אָרַע לוֹ, מִיַּד פֶּרַץ שׁוּב

ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה ותבסע האדמה
אֲשֶׁר תַּחֲתֵיהֶם (טו לא)

מעשה נוֹרָא אַרְע בְּקֹהֶלֶת פּוּדְהֵיִץ, אִישׁ
אֲלֻקִּים הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בְּנִימִין אֶהְרֹן
סוֹלֵנִיק זצ"ל בַּעַל הַמְּשָׁאֵת בְּנִימִין, שִׁכְהֵן
כְּרֵבָה בְּמִשְׁפַּח אַרְבְּעִים שָׁנָה, הִנְהִיג בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת שְׁלֹא לומר 'גִּדְל'. וְאַחַר פְּטִירְתּוֹ קָם
רַב אַחַד, מֵאֵן דְּהוּא, וְצוּהָ לְאַמְרוּ.

לחֲרֹדֶת כָּל הַקְּהֵל הַנוֹכַח בְּמִקּוֹם, אַרְע בְּאוֹתוֹ
הִרְגַע רַעַשׁ גָּדוֹל, שֶׁרָשְׁמִיו נִכְרָים עַד
הַיּוֹם בְּבִקְעֵה הַקִּיָּמָת בְּכַתֵּל הַדְּרוֹמִי, מֵאֵז
וְהַלְאָה נִתְבַּטְּלָה בְּמִקּוֹם אֲמִירַת 'גִּדְל'. (שלחן
הטהור)

ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה ותבסע האדמה
אֲשֶׁר תַּחֲתֵיהֶם (טו לא)

לְרַגֵּל סִדוּרִים שְׁנוּיִם בְּעֵינֵי כָּלֵל, נוֹהֵג הִנֵּה
רַבִּי אַבְרָהָם עֲנַנְתִּיבִי זצ"ל, שִׁכְהֵן כְּרֵבָה
הָרֹאשִׁי שֶׁל חֲלָב שְׁבַסוּרְיָה בְּמִשְׁפַּח אַרְבְּעִים
שָׁנָה, לְהַתְאָכֶסֶן מֵעַת לַעַת בְּבֵית אַחַד הַגְּבִירִים
מִרֹאשֵׁי הָעֵדָה, אֲשֶׁר שָׁשׁ לְזִכּוֹת בְּאוֹרְחוֹ
הַגָּדוֹל, וְאַף הֶעֱמִיד לְרִשׁוֹתוֹ חֲדָר מִיָּחָד, לְמִשְׁפַּח
כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּבֵיתוֹ.

בְּאֶחָד הַיָּמִים, בְּקֹשׁ הָרַב בְּמִפְתִּיעַ כִּי יִחְלִיפוּ
לֹ אֵת מִקּוֹם הַמְּטָה מִמְּקוֹמָה הַקְּבוּעַ,
לְפִנֵּה אַחֲרַת בְּחֻדְר הַמוֹקְצָה עִבּוּרוֹ. בְּאוֹתוֹ
הַלִּילָה אַרְע הָאֶסוֹן, לְפַתַּע נִשְׁמַע רַעַשׁ גָּדוֹל
בְּעִיר, רַעֲדוֹת אֲדָמָה עֲזָה הַחֲלָה, בְּתוֹךְ שְׁנֵי
אַחְדוֹת קָרְסוֹ תַּחֲתֵם מֵאוֹת בְּתִים, בְּהֵם מֵאוֹת
אֲנָשִׁים נָשִׁים וְטוֹף שֶׁמִּצְאוּ אֵת מוֹתֵם.

בְּחֻדְרוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם קָרַס תַּחֲתֵיו הַקִּיר,
שֶׁאֲלִיו הִיָּתָה צְמוּדָה הַמְּטָה בְּמִקּוֹמָה

יְהוּדֵי הוֹנְגְרִיָּה דָּשׁוּ בְּמַעֲשֵׂה הַמַּחְרִיד בַּעֲסַק
וּבְרַעַשׁ גָּדוֹל, וְלֹא יָכְלוּ לְהִרְגַע מִהַשְׂמוּעָה
הַקְּשָׁה. כְּשֶׁהִגִּיעָה הַשְׂמוּעָה לְדַעַעַשׁ, שֶׁהִיָּתָה
בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה בְּתַחֲנוּם הוֹנְגְרִיָּה, אָמַר הַרַה"ק
רַבִּי יַעֲקֹב אֲלִימֶלֶךְ פֶּאנְעֵט מִדַּעַנְט זִיע"א
הִי"ד, "נִשְׁמַת יְהוּדֵי אַחַד שָׁנָה יוֹתֵר מֵאֲלֻף
סְפָרֵי תוֹרָה, צָרִיף לְקוֹנֵן וּלְכּוֹת הַרְבֵּה יוֹתֵר
עַל כֶּף שְׁבַכָּל יוֹם נִשְׁחַטִּים מֵאוֹת וְאַלְפִים
מִיִּשְׂרָאֵל, ה' יַרְחֵם". (זכרון יעקב)

כי כל העדה בלם קדשים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו
על קהל ה' (טז ג)

סִפְרֵי ר' לַעֲמִיל שִׁמְשׁוֹ שֶׁל הַרַה"ק רַבִּי יַצְחָק
מְוִאֲרָקָא זִיע"א. בְּהִיּוֹת הַרַבִּי בְּנוֹךְ־שָׁה,
לְרַגֵּל שֶׁתְּדַלְנוֹתוֹ בְּעֵינֵי הַכָּלֵל, חִזַּר עִם הַרַבִּי
לְפָנוֹת עֶרֶב לְאַכְסִינְיָה, לְתַדְהַמֹּתם רְאוּ שְׂמֵאֵן
דְּהוּא, בֶּן בְּלִיעֵל, כָּתַב עַל דַּלֶּת חֲדָרוֹ שֶׁל
הַרַבִּי בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת דְּבָרֵי זְלוּזֵל וְחַרוּפִים
נֶגְדַת הַרַבִּי.

הַמְּשִׁמֵּשׁ עֵמֵד נִבְהַל וּמִשְׁתוּמֵם, מִפְּחַד וְיִרְאָה
וְגַם מִבוּשָׁה וּלְכִמָּה, אָמַר לוֹ הַרַבִּי,
"אַל יִפֹּל רוּחְךָ מֵאֲשֶׁר נִכְתַּב, קִבְּלָה בְּיָדֶיךָ
מִמּוֹרֵי הָעֵלוּי", בְּשֵׁם זֶה הִיָּה רַבִּי יַצְחָק מְכֻנָּה
אֵת רַבּוֹ הַרַה"ק רַבִּי אַבְרָהָם מִשְׁפַּטְיִסְחָא
זִיע"א בֶּן רַבּוֹ הַרַה"ק רַבִּי שִׁמְחָה בּוֹיָם
מִפְּטִיִּסְחָא זִיע"א, "שֶׁכָּל בְּעָלֵי מַחְלֻקַּת מוֹצִיאִים
דְּבָה עַל אִישׁ, בְּאוֹתָהּ מִדָּה שְׁבֵה הוּא נִזְהָר
בִּיּוֹתֵר.

הִרְאִיָּה לְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה, מְצִינּוֹ בְּקִרְח וְעַדְתּוֹ
שֶׁאֲמָרוּ בְּתַלְמוּדוֹתֵיהֶם עַל מוֹשֶׁה רַבְּנּוֹ
עָלָיו הַשְּׁלוֹם, 'וּמִדּוּעַ תַּתְנַשְׂאוּ עַל קַהֲל ה'".
הַעֲלִילוּ עָלָיו דּוֹקָא בְּמִדַּת הַגְּאֻוָּה, עָלֶיהָ
הָעֵדָה אוֹדוּתֵיו הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, 'וְהָאִישׁ מוֹשֶׁה
עָנּוּ מֵאֵד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה".

מזינים, ופניהם לעבר הרב ומלוהו. השוודים ידעו שהוא הלך לאסוף כספים, ועקבו אחריו כדי לגזול את כספו.

הערבי החל לזעק, "הכסף לא נמצא אצלי, הוא אצל הרב", ונמלט על נפשו. כעבר שניות ספורות, כבר כתרו את הרב כארבעים גזלנים מאימים, כלם נושאי נשק.

אמר להם רבי יעקב בניחותא, "מה הנכם רוצים ממני", אמרו לו, "תן לנו את ממוןך", השיבם. הנה הכסף לפניכם, בואו וטלוהו". אמרו השוודים, "תחלה עלינו להרגה, ואחר כך נשח את הכסף".

השיב להם בשלון, "עשו מה שאתם רוצים". פנו המרצחים את נשקם לעבר הרב, והנה ארע הנס. כלם שקעו עד חצי גופם באדמה, חלק גופם העליון עם הנשק שבידיהם נותר בחוץ, אף הם הפכו למשתקים.

משהבחין הערבי העומד ממרחק וכלו רועד על נפשו, את הנס שארע, קרב לעבר הרב שאמר לו, "אמרת לי שלא תירא, השוודים ישארו כן עד עולם מפני שפגעו בי, ויהיו סימן לכל הגזלנים, שאסור לגנב".

תזר רבי יעקב לביתו שש ושמת, ולא ספר על אשר ארע עמו. נשותיהם של השוודים שלא שבו החלו לדאג, פנו לערבי שלזה את הרב ותמהו, "בעלינו הלכו לשדוד את הרב, והנה הרב שבו, אף הם לא שבו".

ספר המלנה את המעשה ואמר, "אני מציע שתפלו לרגלי הרב ותבקשו ממנו מחילה". הם מהרו לעשות כדבריו, ורבי יעקב אמר שהוא מוחל אף ורק בתנאי שהשוודים יבטיחו, שמעתה לעולם לא ישובו לעסק בגזל.

הקודם עד לפני מספר שעות, ואלו בחלקו השני של החדר, אליו העברה המטה, לא ארע מאומה, הרב נצל אפוא מהאסון, ויהי הדבר לפלא בעיני יושבי הבית. (גדולי רבני סוריה והלבנון)

ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם (טו לב) **על** מנת לערף מגביות לצרף ישיבת אביר יעקב, ולמען רוחת עניי מחוז תפיללאת, אזור מגוריו, נאלץ הרה"ק בעל **אביר יעקב** זיע"א לעזב את ביתו ולכתת רגליו בין הכפרים.

לפני צאתו, שכר ערבי שילך עמו ויסיעו ככל צרכיו, ויורה לו את הדרך לכפרי האזור. רבי יעקב נחל הצלחה גדולה בדרך, ובקעמדו לשוב לביתו, בקש מהערבי שיכין את הבהמה ואת החפצים לדרך חזרה.

משיבאו את הכפר אמר רבי יעקב, "רצוני ללכת בדרך פלונית, היא קצרה יותר ואני מכיר אותה היטב". מששמע הערבי את דברי הצדיק, אחזתו בהלה ואמר, "הכי אין הרב יודע שהדרך הזו מסכנת ביותר, נתן לעברו בה רק אחת לשבוע, בזמן שמצויות בה שירות רבות, וגם אז הדבר בגדר סכנה, וען מלאה היא בליסטים ובשוודים".

אמר רבי יעקב, "אף על פי כן, רצוני ללכת בדרך זו". סרב הערבי ואמר, "אינני מוכן לזה בשום אופן", ענה רבנו, "הלא אני שכרתיך, עליך ללכת עמי לכל מקום שארצה. אם הנך ירא פן תאשם שאתה הובלתני בדרך זו, הבא שני עדים ואחתום בפניהם שאני בקשתיך לעשות כן".

נענה הערבי, והם יצאו לדרך. לפתע, ראו ממרחק קבוצה גדולה של שוודים

אליו השמועה כי מסיג הגבול הלך לעולמו בפתע פתאום, אף כי קדם לכו היה בריא אולם.

לא היתה זו אלא הנהגתו הנפלאה של הקב"ה, שלא יטוש את המצופים לישועתו והבטחים באמת על צדיקי האמת.

עם מות החוכר החדש, קרא האדון לאבי והחכיר לו שנית את הטחנה במחיר ששלם עבורה בשנים הקודמות, ללא כל בקשת תוספת. (סיפורים נפלאים)

וזכו לבני ישראל וגו' ולא יהיה כמנח ונכדתו כאשר דבר ה' ביד משה לו (יז ה)

בתקופה בה השתוללה מחלקת עזה, ורבים מגדולי הדור היו מערבים בה, עמד הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זיע"א מן הצד, והתרחק כמטחני קשת מלהתערב בענין.

בליל שבת קדש לפני עריכת השלחן הטהור, ישבו החסידים וביניהם מגדולי תלמידיו, והמתינו לבואו, אדחכי והכי נסבה שיחתם בענין המחלקות, חסיד בר דעת שהיה מקרב לאחד מן הצדדים, התבטא במלים שפגעו בכבודו של הצד האחר.

לפני נכנס רבי יצחק אייזיק לעריכת השלחן, ופניו גחלי אש, היושבים נרעדו עד לאחת. במקום להתחיל 'שבת שלום ומברך' כדרכו, החל הרבי לומר בקול חוצב בגסח זידיטשוב, "אוי, אוי, אוי, שבת שלום ומברך".

באים אלינו לעריכת השלחן, ומדברים על צדיק הדור, אלמלא היה בנו של אביו הקדוש, היינו משליכים אותו משני העולמות,

הלכו הנשים למקום שבעליהן שקעו באדמה, מסרו להם את דברי הרב, השוודים הניעו את ראשם והבטיחו שיגשו כפי שצוה, והנה נעשה הנס, האדמה פצתה את פיה, והם יצאו לחיים. (תולדות רבינו אביר יעקב)

כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף (יז יא)

את המעשה הבא שמעתי מאבי, ומאדם חשוב נוסף שהיה נכח בשעת מעשה. אבי היה אדם אמיד, שנהל בשתפות עם סוחרים נוספים עסקים ענפים של טחנות קמח. העסק הקיף טחנות רבות, אבל עקר הרווחים באו מהטחנה הגדולה שבעיר טרויאנוב, שהקף עבודתה עלה על שאר הטחנות.

יהי היום, הגיע סוחר עשיר אל הערל מנהל הטחנה, ובקש להוציא את חכירתה מידי אבי ושתפויו, כשהוא מציע סכום קטן גדול מהסכום שהם שלמו. האדון שהיה ממנה על נכסי הגראף של טרויאנוב הסכים לעסקה, והחזוה על חכירת הטחנה נגמר ונחתם כדת וכדינא דמלכותא למשך כמה שנים.

מששמע אבי על הסגת הגבול הזו, העומדת להשמיט את הקרקע מתחת לפרנסתו, מהר לנסע אל רבו, הרה"ק רבי ישראל דב מווילעזניק זיע"א בעל 'שארית ישראל', וספר לו על הצרה הממשמשת ובאה.

הרבי לא השיב תשובה ישירה, כי אם אמר בקול רם את הפסוק 'כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף', כדרך הנהגתו בקדש במקרים רבים.

בשעת מעשה לא הבין אבי את משמעות הדברים, אולם פעבר יומים, הגיעה

מאותו יום לא הייתה מנוחה לאותו תלמיד, ויהי לנע ונד בארץ, במקום בו שיה ביום לא לן בלילה, ובמקום שבו לן לא נשאר למחרת, כן נוד בחסר שקט ובהעדר מנוחה מעיר לעיר וממדינה למדינה.

ויהי היום, בדרך נודויו הגיע לקושטא שבטורקיה, בה כהן פאר איש האלקים החכם הספרדי **הרב חכם יצחק בכר דוד** זיע"א בעל **דברי אמת**. התלמיד הגיע לקושטא ביום ששי, ובליל שבת התפלל בבית הכנסת של החכם הספרדי המקומי.

במקום זה נהגו, שאחר התפלה היו כל האורחים מתנצבים בשורה, והחכם היה מסדרם היכן יאכלו, את האחד שלח לפלוני ואת האחר לאלמוני. התלמיד התניצב אף הוא בשורת האורחים, אף החכם התעלם ממנו, ולא סדר לו מקום סעודה.

הדבר היה לפלא בעיניו, אבל הוא חשב, אולי החכם לא ראהו, ויהי בבקר אחרי תפלת המוסף, התניצבו האורחים כאשר עשו בליל שבת, ושוב סדרם החכם ואת התלמיד לא סדר, הדבר חרה לתלמיד, אף הוא החריש.

לזמן המנוחה, נכנס החכם לבית הכנסת למסר דף גמרא לפני הצבור, התלמיד האזין לשעור ושאל שאלה, אף החכם לא ענהו, שאל שאלה נוספת, ושוב לא נענה, וכן בשאלה השלישית.

כאן פקעה סבלנותו של התלמיד, הוא פרץ בכבי ושאל, "מה יש לרב עלי, לא סדר לי מקום אכילה אתמול והיום, וגם איננו עונה על שאלותי". השיב החכם, "רובצת על ראשך קפידה מאדם גדול מאד".

הרהר התלמיד בלבו, איזו קפידה עומדת כנגדו מאדם גדול, עד שנזכר את

אוי אוי אוי". הנוכחים כלם, הבינו כלפי מי נסבו הדברים ולא יספו לדבר עוד. (צדיק מה פעל)

אחר שיצא הרה"ק בעל **אביר יעקב** זיע"א מעירו לדרך, פרצה מריבה בין שני יהודים, ובתוף שעה קלה כבר רבתה המהומה. אחד החכמים שחשש מהמחלוקת המאימת לפרץ, תפס את בעלי הפלוגתא, העלה אותם על פרפרה, ומיד יצאו לדלק אחר מרפכת רבנו.

על אם הדרך השיגוהו, בלבו של יער עבות, מקום שומם ומסכן שאנשים אינם עוזרים בו אף לא לשעה קלה. אולם רבי יעקב לא הסכים להמשיך בדרך, הורה לעצור, והתישב בין העצים לדון במחלוקתם של שני הנצים ולהשפין ביניהם שלום.

משפוטו מליוו להעיר לו כי מקום סכנה הוא, השיב, "אין סכנה גדולה ממחלוקת, וכל סכנה אחרת נדחית מפניו". (תולדות אביר יעקב)

בזמן המחלוקת הידועה אודות הקמעות, היה אחד מתלמידי **רבי יהונתן אייבשיץ** זצ"ל שנטה לבו מאחרי רבו הקדוש מחמת סערת המחלוקת, והוא חטא בלשונו והפטיר בטוי שאינו הגון כנגד רבו.

כשהגיעו הדברים לאזני רבי יהונתן, כאב לו על תלמידו אהובו שכביכול מצדיק את דברי מתנגדיו, והתבטא עליו, 'נע ונד תהיה בארץ, והשומעים ספרו לתלמיד את אשר התבטא אודותיו הרבי.

האשמים בהעדרה של אותה נערה, הם שחטוה במטרה לערב את דמה במצות החג שלהם.

לשמע הדברים החמורים הללו, הזדעזעו הנוכחים וקמתם בתלקחה בהם עד להשחית, כהרף עין חרצו גזרת מות על ראשיהם של ישראל, ורק המתנינו היו לחתימת כל השרים.

משהגיע תור המשמד להוסיף את חתימתו, עברה עליו רוח טהרה, במקום להצטרף כהרגלו לגזרי הגזרה נגד היהודים שנואי נפשו, קם והכריז קבל כל השרים, כי אף הוא היה יהודי, והאשמה הזו שקר היא ומגוחקת מיוסודה. אכילת דם בעם ישראל, הוא אחד מהדברים המתעבים, זאת ידוע לו היטב כיון שגדל בין היהודים, ומכיר את מנהגייהם.

הדברים הכנים שכנעו את המלך והשרים, בפרט שיזעו כי אותו משמד שונא משבע לישראל, אינו חשוד להמליץ טוב עליהם, והדברים מוכיחים כי רק אמת הוא דובר. בזכותו, הוסרה הגזרה מעל הפרק.

לאחר אותו מעשה נצתה במשומד אש קדש, המצוה החשובה של הצלת ישראל שנתגלגלה לידיו מבלי משים, הבעירה בקרבו ניצוצות נעלמים, לבו החל משתוקק לשוב לעמו, ולהתקרב לה' ולתורתו.

אבל לאחר הרפור שני, נראה לו הדבר כבלתי אפשרי, טרם השתמדותו, נטש את אשתו ואת בניו היהודים, נשא אשה נכרית, ונולדו לו ילדים, מצבו נראה בעיניו כאבוד, כמעט לא יוכל לתקן.

עם כל זאת, החליט להתנעץ עם הצדיק מאפטא, אולי ימצא לו דרך בה יוכל

אשר אמרו לו בשעתו, שכך התבטא רבו עליו. אמר התלמיד לחכם, "אם כן, אלך ואבקש ממנו מחילה", השיב לו, "מספקני אם תמצאנו".

מיד אחר יציאת השבת, שם התלמיד לדרך פעמיו לכוון פראג, עירו של רבי יהונתן. אולם בהגיעו, נכח לצערו הרב לראות כי מוציאים את מטתו הקדושה לדרך האחרונה. (פניני הגרי"ו)

והיה האיש אשר אבחר בו משהו יפרח והשכתי מעלי את תלנות בני ישראל אשר הם מלינים עליכם (יו ט) **ראיתי** מעשה נורא בפנקס החברה קדישא של אחת העירות בפולין מימי הרה"ק **האובב ישראל מאפטא** זיע"א. בעיר סמוכה לעירתו של הרבי מאפטא, דר צורך יהודים, משמד שעלה לגדלה עד שנעשה לשר משרי המלוכה.

לא די היה לו בכך שהפנה ערף לדת אבותיו, לצנינים היו אהיו לשעבר בעיניו, והיה מציק ליהודי עירו. מעת לעת, כשנפגשו השרים עם המלך לדון עמו ולטכס עצות לטובת התושבים, היה אותו צורך מחפש כל הזדמנות, להבאיש את ריחם של היהודים.

באחת מאותן אספות מלכותיות, קם אחד מן השרים, אף הוא קרב הנוכחים, שונא ישראל מובהק, וספר למלך כי בעירתו יצאה אחת הערות לשאב מים, ולא שבה הביתה, נערכו חפושים אחריה, אך עקבותיה נעלמו.

הימים מי ערב חג הפסח, ועם ישראל מתכונן בדחילו ורחימו לקראת החג הקדוש בבעור החמץ ובאפית המצות. אחרי חקירות ונדרשות, נתגלה כי היהודים הם

יכול הוא לשוב לביתו לאשתו ולילדיו הקשרים, הוא הפך לבעל תשובה גמור. (לקט אמרים)

כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה נתתי ללויים לנחלה (יה נד)

עבור חסד עם נפש מישׂראל, מוסר היה הרה"ק בעל 'דברי יחזקאל שרנא' **מסטרופקוב** זיע"א את תמצית נשמתו, לא השלים עם כך שיהודים מתרחקים מאביהם שבשמים, ונסה לקרבם בכל דרך אפשרית.

בשנותיו הראשונות בארץ ישראל, כאשר פהו כאב"ד ורב העיר ומלה, היה מהלך ברחובותיה מדי יום ביומו ומבקש מאנשים שיצטרפו אליו למנון, כיון שיש לו יארציית היום. יום יום השתמש בתחבולה זו, כדי למשוך אנשים לבית הכנסת לתפלה, ולשמיעת קדשה וברכו.

גם מצב הכשרות נגע ללבו, והוא נסה לטכס עצות כיצד להציל יהודים ממאכלות אסורים, בתקופה בה טרם היו ועדות כשרות מסודרות כבימינו.

מדי יום בשעת בקר מקדמת של פתיחת המסחר, יכלו העוברים ושבים לראות את הרבי נגש לדוכני הפלאפל בשכונת גאלה ומאה שערים, מבקש לרכש 'מנה פלאפל', ואומר למוכר שימלאנה בכל טוב, מכל הסוגים אשר בדוכנו.

העוברים ושבים שהפירו את הרבי, השתוממו למראה עיניהם. תמהו מה לרבי ולמנת פלאפל. לאחר זמן התברר, שהרבי קנה את המנות רק כדי לעשר בהם את ירקותיו של בעל הדוכן, כך נצלו הלוקחות מאכילת טבל גמור. (פלי מים)

להתקרב לאלוקיו, יען תבערת התשובה בערה בו לבלתי נשא. עוד באותו לילה, התיצב בלב קרוע מתרטה, בחדר הרבי מאפטא.

בראות הרבי את פני המשפד הנודע צורך היהודים בחדרו, חשב, "מי יודע איזו צרה חדשה זומם צורך זה". על כן נסה להתחמק ממנו, והתנצל כי הנו זקן וחלוש, ואינו יכול לקבלו, בפרט בשעת לילה מאחרת זו.

הלה לא זע ממקומו, התחנן שרק ישמע לאמרי פיו, אולם בלב הרבי מאפטא גמלה ההחלטה לא להכנס בדיו ודברים עם אותו צורך נתעב, הוא קרא לעברו בהחלטיות, "רק אם יצמח עשב על המשקל העומד בסמוך, אסכים לשמע את דברך".

למרבי הפלא, החל אותו משקל לפרח בו במקום, ויצץ ציץ ויגמל עשב. ראה זאת הרבי, והבין כי לא דבר ריק הוא ודברים בגו, קרא למשפד, ונתן לו את רשות הדבור.

בלב קרוע ומרתח, שח הלה על קורותיו, וכי גמר בדעתו לשוב בתשובה שלמה ולעזב את דרכו הרעה, אף אינו יודע כיצד לבצע זאת, בעקר עקב היותו נשוי לאשה ערלית ולו בנים ממנה.

קבל על עצמו הרבי מאפטא לעסק בתקונו של המומר, נתן בידו דרך תשובה ותקונים שונים, ושלח לרב העיר הסמוכה בה דר המשפד, בבקשה להודיעו על כל שנוי שיחול בבית המשפד.

לא עברו אלא שבועים ימים, ואותו רב הודיע לרבי מאפטא כי בית המשפד עלה לפתע באש בה נשרפו האשה עם ילדיה, ולא נותר מהם כל זכר. מיד הודיעו הרבי מאפטא כי תשובתו נתקבלה, ומעתה

מלוה מלכה

ספורים מהבעל שם טוב והלמדיו

היה יושב בצדי השלחן, ולא בראשו. (מגן אבות)

בזמור 'אדיר איום' הנאמר בשעת סעודת מלוה מלכה, נהגו לכפל את סופי החרוזים, וכן בספר 'וסף אמץ' לרבי יוסף יוזפא האן נויירלינגן (סימן ע"ד דין מוצאי שבת) בזמור 'אדיר איום ונורא', נהגו רובא דעלמא לכפל כל החרוזים האחרונים מכל הבתים.

הוא הוסיף וכתב שאביו היה כופל רק את החרוזים הראשונים, מחמת שהאחרונים מסיימים בשם, ואם יכפלו, יאמר כמה שמות קדושים לבטלה. אמנם מנהג צדיקי בית באבוב היה לכפל רק את התבות שאחר השם, וכן נמנעו מהזכרת שם שמים לבטלה.

השתלשלות הדברים ספר הרה"ק רבי נפתלי צבי הלברשטאם מבאבוב זיע"א, ששמע מפי זקנו הרה"ק הקדושת ציון זיע"א הי"ד. באותה שעה בה חבר הפיטן את הפיוט הזה, היו מחפשים אחר הרוג פלשהו, ולא ידעו בברור היכן הוא מנח.

החפזים אחרי המות נערכו בייער סביב המקום שחשדו שבו הוא נמצא, בשעת מעשה זמרו המחפשים את הזמור 'אדיר איום', ולפתע החלו לשמע כעין 'קול חוזר' מבין העצים, הם הלכו בעקבות הקול, עד שבאו אל מקום מנוחת המות ומצאוהו, לכן כופלים שנית כל בית ובית, כעין קול החוזר ואומר. (מגן אבות)

ספר הרה"ק רבי נפתלי צבי הלברשטאם מבאבוב זיע"א, כי מדי מוצאי שבת קדש לאחר סעודה שלישית, נוהג היה זקנו הרה"ק הקדושת ציון זיע"א הי"ד להתפלל תפלת מעריב שלא במקומו הקבוע לתפלה, כי אם במקום שישבתו בעת עריכת שלחן הטהור.

תנמה רבי נפתלי על סבת הדבר, והרהר בדעתו שבודאי נהג כך הקדושת ציון מטעם כל שהוא. לימים, שהה בארץ הקדש בבית ידיד געוריו ושאר בשרו רבי משה הלברשטאם זצ"ל, שם הזדמן לידו הספר 'ברכת אהרן'.

נפל מבטו בדף אחד, בו מצא לאמור (מאמרים וסיפורים דף קכ"ב) 'הטעם שהקפידו רבותינו הקדושים, לבית קארליו, שלא לעמד על מקומם המיוחד בתפלת ערבית של מוצאי שבת קדש, הינו משום פטירת משה רבנו. כדן אבל, שאינו יושב על מקומו הקבוע בבית המדרש (שולחן ערוך יו"ד סגז).

שמח רבי נפתלי על הדבר כמוצא שלל רב, וכשחוזר לביתו, הציע את הרהוריו בפני אביו הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זיע"א, והראה לו מקור הדברים מהספר הנ"ל באמרו, מסתבר שלכו היה הקדושת ציון נוהג כך.

רבי שלמה נהנה לשמע הדברים מפי בנו, וצהלו פניו על שנתברר לו הטעם למנהגו של אביו. מאז הנהיג אף הוא לדקדק על הדבר. פן מצינו שנהג גם הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זיע"א, שבמוצאי שבת קדש

יומא דהילולא

בשלהנותיו הטהורים, ממנו נדפסו ברבות הימים הספרים 'שֶׁבֶט מִיְהוּדָה'.

בְּסִרְבּוֹ להנות באותם ימים מכתרה של תורה, שלח ידו במסחר הברזל וה' הצליח חילו, עד כי הפך חיש מהר לאחד משועי ארץ. אף כי לא היה מקדיש לעסקיו יותר משעה קלה בכל יום, כשעקר זמנו מקדש לתורה ועבודת ה'.

בְּאוֹתָם עתים נתפרסם כבעל לב רחב, אשר הזיל מכספו מעשי צדקה וחסד אין שעור, תוך שהוא מקבל כל אחד בסבר פנים יפות, מאיר לנצרכים פנים שוחקות, ועומד לימינם בכל מחסורם.

עַם הסתלקות אביו לחיי עולמים ביום כ"ב טבת תרע"ד, נותרה עדת לובלין כצאן ללא רועה. בניו הקדושים בענות ורוחם, סרבו לטל עליהם את הנהגת העדה, אך חזקו עליהם עתירת החסידים.

בַּעֲדוֹ אשר אחיו הגדול רבי שלמה זצ"ל אשר לא התגורר בלובלין באותה עת, הונח לו מעט מלחץ ההחסידים המפצירים, הרי שרבנו שהתגורר כל העת במחצת אביו, ואנשי העדה ראו בו כל השנים כיד ימין אביו הקדוש, לא הרפו ממנו, עד כי נאלץ להעתר לתחנתם, ולטל על עצמו ההנהגה בצותא תדא עם אחיו הקדושים.

בְּהִנְהַגְתּוֹ בקדש המשיר את דרכי אבותיו ללא זיו, יסודות האמת והענוה היו נר לרגלו, מעולם סלד מגנוגי הכבוד, מהנהירה

אורו של רבנו זרח בעיר לובלין ביום ש"ק כ"ה שבט תרל"ג, בבית אביו הרה"ק **רבי אברהם** זיע"א בעל שבט מיהודה, בנו של מיסד השלשלת, הרה"ק **רבי לייבלה אייגר** זיע"א מלובלין. נקרא על שם רבי עזריאל מאיר גרדשטיין, חותן סבו רבי לייבל.

מְנַעֲרָיו, התגדל והתחנך בחצר הקדש של זקנו הקדוש, על ידי מלמדים ומחנכים גדולי תורה ויראה, אשר הקנו לו מלא חפנים תורה ויראת שמים, פחת עינים הפקוחה של הסב והאב הגדולים, אשר לא חסכו כל מאמץ להנחילו קניני תורה ויראה.

בְּמַדּוּתָיו האצילות ובשקידתו כי רבה, נודע שמו כבר בטל ילדותו כנטע מפאר, המלבלב ונגד לתפארת בית אבותיו. אחר נשואיו והוא עודנו עול ימים, סמוך היה על שלחן חותנו, הנגיד החסיד רבי חיים רוקח זצ"ל, מצאצאי רבי אלעזר רוקח זצ"ל מאמסטודם.

כַּעֲבֹר שנים ספורות, קבע את מקום דיירתו בלובלין. שם בצלו של אביו אשר האציל עליו מאור תורתו והנהגותיו בקדש, המשיר לשקד באין מפריע על התורה ועל העבודה, תוך שהוא מתרועע עם גדולי בני החבורה שבחצר הקדש.

לא עבר זמן רב עד שהפך לחד מבני העליה המיחדים, אביו הקדוש אשר ראהו כי טוב, מנאו להעלות עלי חרט את דברי תורתו אשר נושא היה במקהלות עם,

קשורים היו אליו בלב ונפש, והיה כל מבקש דבר ה', נסע אליו לאוטבוצק.

בשנת תר"צ, קבע שנית את מקום מושבו בחצר אבותיו הקדושים בלובלין, עד פרץ מלחמת העולם השנייה, בה שוב נטלטל תוך יסורים מרים ונוראים, עד כי ביום ה' תמוז תש"א, השיב את נשמתו הטהורה לבוראה, בעת שהותו בנורשא.

חבר כמה ספרים ביניהם, הצעת תקנת רבים, תקנת רבים, אבני זכרון, שו"ת אבני זכרון. (נוד התורה קובץ י')

צאצאים

ממלא מקומו הרה"ק רבי שלמה אלעזר מלובלין הי"ד חתן רבי דוד ווינדנפעלד חתן הרה"ק **הבית ישראל**,

רבי יהודה לייב חתן הרה"ק רבי יצחק זליג מסוקולוב.

רבי משה מערקסלוב, רבי צדוק, רבי שלום. רבי עקיבא דומ"ץ בלודז' חתן הרה"ק **התפארת שמואל מאלכסנדר**.

חתניו, ר' מרדכי אלבינגר, ר' חיים רדזינר, רבי דוד אלטר בן הרה"ק רבי משה בצלאל בן הרה"ק **השפת אמת**. רב בני משפחתו נספו בשנות המלחמה, הי"ד.

מאמרותיו

מי שיש לו יראת שמים דבריו נשמעים (ברכות ו:), נשמעים במרום תפלותיו ובקשותיו. (תקנת רבים)

ההמונית לבית מדרשו, ומהרחישה סביבותיו בעת הופעותיו המרבות במקהלות עם.

הוא מצדו, מעדיף היה לישב על התורה והעבודה בשלום, להרביץ תורה ויראה במבקשי דבר ה'. אך דוקא הנהגתו זו, היא אשר משכה אליו את הערצת ההמונים, אשר ראו בו את דמות המנהיג אשר לאורו ילכו, זאת לצד היותו מפרסם כאיש אשר ידיו רב לו במלחמתה של תורה.

בלית בררה, קבל על עצמו רבנו את טרח משא העם, לבו הרחום לא יכול היה לעמד מנגד, והוא נרתם בכל מאדו להרים את קרן ישראל, להיות גודר גדר ועומד בפרץ, ולשאת בעז את הנהגת הרבים.

יגע רבות לעורך על חובת הזהירות מלהכשל באסור רבית, החתים את גדולי הדור לעורך על האסור שהיו שפשו בו בלא שימת לב, ואף חבר ספרים על הדבר.

לא ארכו ימי הנהגת עדת הקדש בלובלין, כאשר בעטניה של מלחמת העולם הראשונה אשר פרצה באותה עת, נאלץ לעקר מקום מושבו ולהטלטל ממקום למקום, עד כי קבע לו למושב את העיר פילוב.

שם קומם מחדש את חצרו, אשר הפכה לאבן שואבת לבני עירו, מכאן השפיע שפע אורה ותורה על סביבותיו, כאשר חסידים ואנשי מעשה מסתופפים בצלו, ושותים בצמא את דבריו הקדושים.

שנים אחרות ישב שם על מי מנוחות, עד אשר תקפו עליו יסורים אשר הביאוהו לעקר מושבו משם על פי דרישת הרופאים, לעיר המרפא אוטבוצק. גם שם דבקו בו אהביו, עדת חסידיו ודורשי פניו, אשר

פרשת קורח

הפחד והמורא בהשראת השכינה

מאניפולי זיע"א, ויהי בשמוע רבי זושא את דברי המגיד מקוזניץ נפל על פניו והיה בוכה בכיה גדולה.

לאחר שהמגיד מקוזניץ סיים את שיעורו פנו אל רבי זושא ושאלו: מה היה לך שנפלת ובכית בזמן שהמגיד מקוזניץ מסר שיעור. נענה רבי זושא: **בשעה שהמגיד מקוזניץ אמר את השיעור הגיעו פמליא של מעלה אל בית הכנסת בכדי להקשיב לדבריו, ולא הייתי יכול לעצור בעדי מליפול ולבכות מגודל הפחד והאימה משכינת כבודו ופמליא של מעלה, ואמרת, הנה כעת הגיע הזמן להתוודות ולשוב בתשובה שלמה על מעשיי, ולזאת בכיתי ונפלתי על פני (קהלת משה' פרשת ויקרא ובלקוטים).**

הוסיף רבי משה מקוזניץ ופירש בזה את דברי הפסוקים (במדבר טז, ג-ד): **וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה קָלָם קִדְשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'. וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו, ש**בשעה שקרח אמר למשה רבינו שכל העדה כולם קדושים 'ובתוכם ה', הרי שאכן כך היה, כי קרח לא היה אדם פשוט והיו לו מעלות גדולות, אלא שנפילתו הייתה מחמת שחלק על משה רבינו, **וכיון ששמע משה רבינו את דברי קרח שיש כאן השראת השכינה וראה שכן היא האמת, מיד נפל על פניו מפחד ומאימה** ('אור פני יהושע' להרה"ק רבי יהושע בוקסבוים מגאלנטא זיע"א ה"ד).

דרכו של הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א היתה להתפלל לבדו בחדרו הסמוך לבית המדרש. רק לאמירת 'אין כאלקינו' שבסוף התפילה נכנס היה מניין תלמידים פנימה אל החדר. באחד הימים נכנס גם הרה"ק החוזה מלובלין זיע"א להצטרף לאותו מניין. כאשר הבחין בו המגיד ממעזריטש החווה לעומתו בניע יד ואמר: הוא הרי בטלן, הכניסו אחר תחתיו! ואולם באותה שעה לא נמצא שום אדם נוסף בסביבה להשלים את המניין, ובדלית ברירה נותר החוזה בפנים.

ויהי אך פתח המגיד לומר 'אין כאלקינו' התמוטט החוזה תחתיו ונפל מתעלף ארצה. שעה ארוכה עמלו עליו הנוכחים עד שהקיצוהו והשיבו אליו את רוחו. לאחר התפילה, נענה המגיד למקורביו ואמר: **הלוא אמרתי לכם כי בטלן הוא, הנה אך ראה את הפמליא של מעלה ומיד נפל תחתיו והתעלף, לפיכך ביקשתי כי תכניסו במקומו אדם אחר אשר עיני בשר לו, אדם שלא יראה ולא יתעלף** ('צנתרות הזהב' פרק טו).

סיפר הרה"ק רבי משה מקוזניץ זיע"א, בנו של הרה"ק המגיד מקוזניץ זיע"א את אשר שמע מפי אביו: באחת הפעמים שהמגיד מקוזניץ היה נושא את דבריו ומוסר שיעור בפני הלומדים בבית הכנסת היה נוכח גם הרה"ק רבי זושא

עצה של רבי

סיפר הרה"ק הבית ישראל זיע"א: אל זקני הרה"ק השפת אמת זיע"א היה רגיל להגיע אדם אחד שהיה תלמיד חכם וגביר, ואף היה קרוב משפחה לבית גור. אותו אדם רגיל היה להתייעץ עם השפת אמת על כל מעשיו ומסחרו. לימים, כשעלה על כסאו אבי הרה"ק האמרי אמת זיע"א, הוא לא חדל להגיע לגור ועדיין היה בא להתייעץ עם האמרי אמת. והיה היום ונזדמן לו עסק גדול, הציעו לו לקנות יער שעציו יכולים היו לשמש להסקה ולנגרות והיו יכולים להרויח ממנו הון רב. בא האיש לשאול את פיו של אבי האמרי אמת, ונתן לו עצה שיקנה את היער. אלא שעסק זה של קניית היער לא עלה יפה ולימים הפסיד האיש את כל כספו, ירד מנכסיו ופשט את הרגל. כיון שכך הפסיק האיש לבוא יותר אל האמרי אמת.

לימים שהה האמרי אמת בעיירת הנופש מרינבאד, ואף אותו אדם היה שם וראה את החסידים הולכים אחרי האמרי אמת. החליט האיש שגם הוא יצטרף לפמליית האמרי אמת וגם הוא ילך אחריו, באומרו: גם אם אינו הרבי שלי, עדיין הוא בנו של רבי השפת אמת. בעודו חושב כך היסב האמרי אמת את פניו ואמר לאותו אדם: **אמרו חז"ל** (רש"י טז ז): וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר כל אלה בנים להימן, אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה

לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה.

ולכאורה מה בכך שראה קרח שלשלת גדולה היוצאת הימנו, וכי משום כך הותר לו לחלוק על משה רבנו ע"ה. עוד יש לדעת מדוע מחלוקתו של קרח היתה רק אחר חטא המרגלים ולא קדם לכן.

אלא, הסביר האמרי אמת לאותו אדם: קרח ראה שהעצה שמשה רבינו נתן לשלוח מרגלים לראות את הארץ לא הצליחה, הוא ראה את כשלונה של העצה ואת הנזק שנגרם ממנה, או אז עלה בלבו שרבי שנותן עצה שאינה טובה כבר אינו רבי, ולכן הרהיב עוז בנפשו לחלוק עליו, אך האמת היא שלמרות הכל משה רבינו נשאר משה רבינו ואילו קרח נשאר קרח.

סיים הבית ישראל ואמר: רק במבט צר הייתה נראית עצתו של אבי האמרי אמת כעצה שאינה טובה, אולם האמת היא שעצה זו היתה טובה גדולה מאוד עבורו, כי אותו יהודי לאחר שאיבד את רכושו לא נותרה לו ברירה והוא נאלץ לעלות יחד עם כל משפחתו לארץ ישראל וכך הוא ניצל מהמלחמה הקשה.

מידת הכעס

הרה"ק רבי חיים מקאסוב זיע"א נסע פעם בדרך לדבר מצוה, וכשחשך עליו היום נותר ללינת לילה בבית של אחד מחסידיו. החסיד שמח שמחה גדולה על כך שהוא זוכה לארח

בקול: וכי לאדם זה רוצים אתם לתת גן עדן? הרי הוא ביזה את התורה בפרהסיא ועדיין לא שב בתשובה על זה! וסיפר לפני בית דין של מעלה מעשה שהיה כך היה: בצעירותו היה הנפטר מלמד נערים באיזה ישוב רחוק מביתו. שנה אחת, לאחר שהוא שהה באותו הישוב במשך כל ימות החורף, הוא חזר לעירו לקראת חג הפסח, ושם היה מקובל בתור תלמיד חכם נכבד.

בתפילת שבת קודש, קרא אותו הגבאי לעלות לתורה בעליית 'רביעי' אלא שהוא ראה בזה פגיעה בכבודו והתמלא כעס רב, וכיון שבא לכלל כעס בא לכלל טעות ובתום התפלה הוא ניגש בחרון אף אל הגבאי וצעק עליו לאזני כולם: לאורח נכבד כמוני הנך נותן רביעי, בה בשעה שלפי מעמדי מגיע לי לכבדני בעליה ב'ששי' או ב'מפטיר'. אמר הקטגור: הרי אין לך ביזוי התורה יותר מזה, כביכול עליה לתורה רגילה אינה מתאימה לו.

כששמעו את הסיפור הזה דנו שוב בבית הדין על ענייני, סיפר הנפטר, ויצא הפסק כי נותנים לי שתי אפשרויות והברירה בידי לבחור, או לחזור בגלגול לעולם הזה ולהוולד מחדש על מנת לתקן את החטא. או שמא לסבול בשמים שלוש דקות של בושה, ואני כמובן בחרתי באפשרות השניה. מיד פתחו את שערי הגן עדן ומלאך חטף אותי והוליכני לשם, ולעיני כל הצדיקים בייש אותי באמרו: ראו טיפה סרוחה זו שהיתה לו עזות מצח לומר שאינו מסתפק בעליית 'רביעי' אלא סבר כי מגיעה לו עליה יותר מכובדת.

סיים הרה"ק מקאסוב את סיפורו המזעזע ואמר: ידוע תדעו כי הקב"ה ריחם על הנפטר

את רבו בביתו, והקצה לו חדר מיוחד כראוי וכיאות, עם כסא ושולחן, מנורה ומיטה מוצעת. כחצות הלילה התעורר הרה"ק מקאסוב משנתו ושמע מהחדר הסמוך קולו של אדם המברך 'ברכת התורה' בכוונה ובמתיקות, כשלאחר מכן הוא פותח בלימוד גמרא בהתמדה רבה. כשהאיר היום, פנה הרה"ק מקאסוב אל החדר ההוא וראה בו זקן סגי נהור שוכב לו במיטתו ולומד תורה בעריבות. שאל אותו הרבי: מי הוא, והוא השיבו שבנו הוא בעל הבית, וכי זה יותר מעשרים שנה שהוא פרש מכל עניני העולם ועוסק רק בתורה ובעבודת השם, אין לו שום שייכות וקשר לאדם כלשהו בלתי אל התורה חפצו וחשקו, הוא מתגורר אצל בנו וכל מחסורו עליו, כך שפנוי הוא כליל לעבודת השי"ת.

נוכח הרה"ק מקאסוב לראות כי לפניו נמצא יהודי בעל מדרגה גבוהה, ועל כן ביקש ממנו שיתנו שניהם ביניהם תקיעת כף, בו הם יתחייבו שמי שיסתלק תחילה מן העולם יבוא לחברו בחלום לספר לו מה נעשה בדינו בשמים. הזקן הסכים והם תקעו כפם זה לזה.

לאחר זמן לא רב נפטר אותו זקן, והוא אכן בא לקיים הבטחתו וגילה להרה"ק מקאסוב את אשר קרהו, וכך סיפר: כשנשמתי עלתה למרומים היתה שמחה גדולה בפמליא של מעלה לקראת בואי, כשהכניסוני לבית הדין של מעלה והחלו לברר דיני, נוכחו לדעת כי במשך עשרים שנות חיי האחרונות התעליתי והזדככתי ותיקנתי כל מעשי ואפילו נדנוד של מחשבת פסול, כך שהייתי נקי בלא חטא כי אם מלא בתורה ובמצוות, ועל כן פסקו לי גן עדן.

אך לפתע נכנס מלאך לבוש שחורים וקרא

מחלוקת ניכרת מהותו. היה זה בבחינת 'ניבא ולא ידע מה ניבא', כי כאמור מיד לאחר הופיעו בשערי העיר קמו עליו ביתר עוז מתנגדים רבים, אשר חלקם נלחמו מתחילה נגד התמנות, ומשלא עלתה בידם למנוע את המינוי הרם המשיכו ברוע מעלליהם ועמדו למכשול בדרכו על כל צעד ושעל. אלא שהרב בפקחותו בענוותנותו ובמידותיו הנאצלות עמד גם בנסיון זה והבליג בגבורה כל עוד לא היו הדברים נוגעים לכבוד שמים ('המאיר לעולם' עמוד מא).

אין הקב"ה מקפח שטר כל בריה

מספר הרב נתן חיים איינפלד ז"ל בספרו 'שיחות חיים' (אות ל): היה זה בימות הקיץ של שנת תשי"ט, בימים בהם געשה ורעשה היהדות החרדית על גזירת ניתוחי מתים. זו הייתה תקופה קשה מאד בארץ ישראל. בכל בתי החולים הקימו מכונים פתולוגיים שהתפרסו על פני קומות שלימות, והפתולוגים האכזריים חתכו במתי ישראל על ימין ועל שמאל, עקרו מהם אברים וחיללו את כבודם באופן נורא. בכדי לסבר את האוזן על השערוריה הנוראה נציין שאחד מגדולי הרופאים הכריז בלי בוש: לקבור מת בשלימותו הוא ממש בזבז ויש בזה איסור בל תשחית.

ויהי היום, אשה אחת עברה ברחוב רבי עקיבא במרכז העיר בני ברק, סמוך לבית הכנסת הגדול, ומכונית הפילה אותה והיא מתה במקום רח"ל. כמובן שקהל רב התאסף שם במקום, וגם אני הייתי נוכח שם, אלא שאף אחד לא הכיר את אותה אשה ולא ידעו לזהותה. בדקו בתיקה ומצאו את תעודת זהות שלה, בה נרשם שמה וכתובת מגוריה בעיר

הגדול וכיסה אותו מפני בזיונו שלא ירגיש בו כל כך, כי אחרת כבר לאחר הדקה השניה לא היה יכול לשאת בעינוי בזיונו אפילו דקה אחת נוספת והיה מתחרט וממיר את עונשו בעונש הגלגול, הוא היה מעדיף להוולד מחדש מאשר לסבול בוש במשך דקה נוספת ('מגיד משנה אחרון' הכותב 'שמעתי מחסיד אחד אשר שמע מפי אביו ששמע מפי הקדוש של רבי חיים קאסיווער).

סיפר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל בשם רבו הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, שהיה נוכח שם בשעת מעשה: בדרשה הראשונה שנשא הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל לאחר עלותו על כסא הרבנות בעיר טארנא פירש את הכתוב (במדבר טז יא): **'וְאַהֲרֹן מָה הוּא כִּי תִלְיֵנוּ עָלֵינוּ'**, על פי דברי הגמרא (עירובין סה:) שבשלשה דברים אדם ניכר: בכיסו בכוסו ובכעסו. והנה קרח ועדתו חלקו על אהרן באמרם שאינו ראוי לכהונה גדולה, ולזה היה צורך להעמידו על המבחן כדי לידע מהותו. אמנם 'בכוסו' אי אפשר היה לבחון כי הכהנים אסורים להיות שתויי יין. כמו כן לא יכלו להכירו 'בכיסו' שהרי דרשו חז"ל (יומא ח.) על הפסוק (ויקרא כא י) 'והכהן הגדול מאחיו' - 'גדלהו משל אחיו', נמצא שאהרן הכהן היה גדול מכולם בעושרו. **ולכן אמר משה רבינו 'וְאַהֲרֹן מָה הוּא', אם תרצו לעמוד על דעתו ומהותו של אהרן, העצה לכך היא 'כי תלינו עליו', בעת שתריבו עמו תוכלו לראות שפלותו וצדקותו.**

סיים רבי מאיר אריק ואמר לשומעי לקחו: תדעו לכם שבשעה שהרב יושב במנוחה אי אפשר להכירו מי הוא, ודוקא כשיש עליו

וכדין. בניסי נסים הסכימה המשטרה להענות לבקשה והיא התקפלה והלכה, ומסע ההלויה הענק יצא לדרכו. אלפים ליוו את האשה בדרכה האחרונה, אמרו עליה קדיש ואף מינו אדם מיוחד שיאמר עליה קדיש במשך כל השנה.

לא חלפו ימים רבים ונודע הדבר שאותה אשה, בימי מלחמת העולם השנייה, הייתה מוסרת נפשה בכדי לקבור מתי ישראל, והתברר שהקב"ה שילם לה מידה כנגד מידה, באופן שמידה טובה מרובה, שזכתה לבוא לקבר ישראל בכבוד גדול.

וסיפר הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שאמו ע"ה הכירה את האשה הזו, לפי שהייתה לילדת העיר 'קוסבה', והיא אכן התפלאה שהקב"ה נתן לה כבוד גדול כזה בהלווייתה, בעוד שלא היה לה שום שייכות לתורה ולמצוות, אך משנתברר מסירות נפשה להביא מתים לקבר ישראל, שוב לא היה פלא בדבר, שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה ואפילו לרשע גדול ביותר.

על הפסוק (במדבר טז טו): **וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חַמּוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׂאֵתִי וְלֹא הִרְעֵתִי אֶת אֶחָד מֵהֶם**, מסביר רבינו האור החיים הקדוש זיע"א, שהגם שאין לך אדם שאין בידו מצוות ומעשים טובים, והרי קיימא לך שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה ובריה, ואפילו של רשעים, ועל כן חשש משה שמא תעמוד להם איזה מצוה שבידם בכדי להנצל, ועל זה בקש משה מה' ואמר 'אל תפן אל מנחתם', שאפילו אם יש בידם זכות לא יפן ה' לה ולא יביט אליה.

חולון. היות וכולם ידעו שהפתולוגים אורבים למתים כאלה בכדי לנתחם, החליטו כמה תלמידי חכמים שהיו במקום להכניס את גופת הנפטרת אל תוך בית הכנסת הגדול ולדאוג לקבורתה בשלימות, כדין מת מצוה שהכל קרוביו, וכן עשו. מיד הכניסו אותה לבית הכנסת, וכמה אברכים שמרו על הגופה ואמרו מזמורי תהילים.

לא חלף זמן רב עד שהמשטרה הגיעה וטענה שלפי החוק מחויבים לקחתה לבדיקות פתולוגיות ולבצע בה ניתוח שלאחר המוות. אנו כמובן סירבנו בתוקף ואמרנו להם שלא ניתן להם לבצע את זממם, אלא שהם הגיבו וענו שיקחו את הנפטרת בכוח הזרוע, כיון שזה הוא החוק. בינתיים הוזעקו למקום עוד מאות אברכים מחשובי התלמידי חכמים בבני ברק ששמרו על הגופה ואילו העסקנים יצאו לברר במקום מגורי האשה, האם יש לה קרובי משפחה, ואכן התברר מדברי השכנים שהיא ערירית וגלמודה, אשה שקטה ופשוטה שחיה את חייה לעצמה ואין לה קרובי משפחה, מה שכמובן הגדיל את הצורך לשמור עליה, שכן היה ידוע שכל מי שאין לי שארי בשר שישמרו עליו הרי שחוחכים את כל גופו ועוקרים את כל אבריו ממש.

בזמן שחלף הגיעו כוחות המשטרה בתגבור עצום ורצו לפרוץ בכוח בכדי לקחת את הגופה, אך מצד שני כבר התאסף קהל גדול של אלפי בני ישיבות ורבנים שעמדו על המשמר למנוע זאת, ונהיה חשש רציני לשפיכות דמים ממש. העסקנים דיברו עם אנשי המשטרה והסבירו להם שהיות וההלכה רואה במקרה זה 'מת מצוה' מכיון שאין לה קרובים, ולכן כל האלפים לא יתפזרו עד שהאשה תבוא לקבורה כדת

פ"ג
אדוני הרבינו איש
אמרו חכמי אלמלך
בהר אלעזר לפתח
בשימחם נעים אלמלך
נפטר בא אדר ט"ו
תמצה

ישוראל בני עליה

על-ידי התחברותם בקדושי עליון
גם הם ישכבו אף וחומה ולהיטיב מטוב ה'

כל יהודי בעדינות נפשו ובפנימיות טוהר לבבו, תיכף שגולה לפניו אש שחורה על גבי אש לבנה, אותיות המאירות של התנא האלוףי הרבי ר' מילעך, נבער נשמתו בעוז תעצומת, ומצא מין את מינו וניערר לאהבה וליראה את ה' הגדול הגדורא, להחזיר ולהשיב את כל חלקי נפשו ורוחו ונשמתו לאביו ולבוראו.

משאירים כלום לעצמם. בכך נתגלה שמיד כשהתחילו רצו לתת.

ועתה שמחה גדולה בכל העולמות שמופיע בעולם אור חדש: "נועם אלימלך" בשלמות הביאור ותכלית הפאר. הספר שכל הצדיקים ראו בו המשפיע הן לצאת מטיט החומר, והן לקבל ממנו תיקון כזה שכל המקושר זוכה גם כן בעצמו לתת את טובו לכל העולם, שיוכל להעלות את כל הביאור לשרש, "ולייחד ייחודים כמותך" (-תשובת משיח לשאלת אור שבעת הימים "אמתי קאחי מן". אגרת הבעש"ט).

אשרי העם שכלו, כה שהצדיק המשכך הכל ומעלה העולם לשרשו, הוא נותן לנו במתנה שכל אחד זוכה כמוהו לשכך חמת המלך.

ותשפיע...

בכל עת שהצדיקים הגדולים הולכים מדרגא לדרגא והורגים את הנחש לגמרי, הם מתעלים לתכלית "צדיק מושל בראת אלוקים", שהם מתרמים ליוצרים, לשנות הטבע, לחולל פלאות ולהיטיב עם כל הברואים, כי "בשביעם נברא העולם".

'מקום גדולתם' - שאנו רואים שהרקיטו שחקים - 'מתגלה בענותותם': שהגשמה שלהם שגבה מאד, עד שהם מרגישים, שכל מה שייגע להגיע לתכלית שלמות השגתם, מדרגתם ייחודם ומופתיהם - הכל רק כדי למסור ולתת, ובכך לתקן את כל הבריאה, הן ברוחני והן בגשמי. הנשמע כזאת והנראה כמוהו, שרואים גדולת הצדיקים שאינם

אדרבא הייליגער רבי ר' אלימלך זצ"ל

מהדורת פאר מושלמת

ביאורים | ציגונים | צעטיל קטן ותפילה קודם התפילה מבורא פרקי תולדות מורחבים | מפתחות

אור הגאולה לישרי לב

לזכות

עופר פנחס בן צילה שיחי' קרן בת רונית שתחי' טל
אדמונד שיחי' בן איזה < רונית בת ינינה יעל > בנימין בן אסתר וכל יוצאי חלציהם שיחי'
להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת

לעילוי נשמת

צילה בת דורה ומאיר ע"ה

קרוב אליך הדבר מאד

מקום גנותו של הרב הקדוש רבי קלונימוס קלמן הלוי עפשטיין זיע"א בעל ה'מאור ושמש'

אוצר פניני החסידות

עולמות רוחניים מלאי אור וקדושה

גליון שבועי המלקט באומנות את עיקרי ויסודות אמרי תורתם של הצדיקים
והיראים זיע"א אשר מתורתם אנו דולים ובזכותם אנו חיים וקיימים
- מסודרים על פרשת השבוע ככתבם וכלשונם -

להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך אליך